

## Chambre des Représentants

SESSION 1960-1961.

1<sup>er</sup> FÉVRIER 1961.

### BUDGET

du Ministère de la Justice  
pour l'exercice 1961.

### RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION  
DE LA JUSTICE (1)

PAR M. JEUNEHOMME.

### TABLE DES MATIERES.

|                                                                                         | Page |
|-----------------------------------------------------------------------------------------|------|
| Introduction .....                                                                      | 3    |
| <b>PREMIERE PARTIE.</b>                                                                 |      |
| Examen financier .....                                                                  | 3    |
| A. — Aperçu général .....                                                               | 3    |
| B. — Evolution des dépenses selon leur nature .....                                     | 4    |
| 1 <sup>o</sup> Les dépenses de personnel .....                                          | 4    |
| 2 <sup>o</sup> Les dépenses de matériel et autres dépenses de fonctionne-<br>ment ..... | 4    |
| 3 <sup>o</sup> Les subventions .....                                                    | 4    |
| 4 <sup>o</sup> Autres dépenses .....                                                    | 4    |

#### (1) Composition de la Commission :

Président : M. Moyersoën.

A. — Membres : MM. Charpentier, Cooreman, Counson, M<sup>me</sup> De Riemaecker-Legot, MM. Herbiet, Hermans, Lebas, Lefèvre, Lindemans, Mertens de Wilmars, Robyns, Smedts. — Boeykens, Hossey, M<sup>me</sup> Lambert, MM. Merlot, Messinne, Pierson, Terwagne, M<sup>me</sup> Vanderveken-Van de Plas, MM. Van Hoorick. — Janssens, Jeunehomme.

B. — Suppléants : MM. Fimmers, Gendebien, Kiebooms, Lefèvre (Th.), Parisis, Saint-Remy. — Craeybeckx, Deruelles, Fayat, M<sup>me</sup> Fontaine-Borquet, MM. Tielemans. — Drèze.

Voir :

4-VII (1960-1961) :

— N° 1 : Budget.

## Kamer der Volksvertegenwoordigers

ZITTING 1960-1961.

1 FEBRUARI 1961.

### BEGROTING

van het Ministerie van Justitie  
voor het dienstjaar 1961.

### VERSLAG

NAMENS DE COMMISSIE  
VOOR DE JUSTITIE (1), UITGEBRACHT

DOOR DE HEER JEUNEHOMME.

### INHOUDSOPGAVE.

|                                                                                        | Bladz. |
|----------------------------------------------------------------------------------------|--------|
| Inleiding .....                                                                        | 3      |
| <b>EERSTE DEEL.</b>                                                                    |        |
| Financieel onderzoek .....                                                             | 3      |
| A. — Algemeen overzicht .....                                                          | 3      |
| B. — Evolutie van de uitgaven volgens de aard ervan .....                              | 4      |
| 1 <sup>o</sup> Personeelsuitgaven .....                                                | 4      |
| 2 <sup>o</sup> Uitgaven voor materiële behoeften en andere werkingsuit-<br>gaven ..... | 4      |
| 3 <sup>o</sup> Toelagen .....                                                          | 4      |
| 4 <sup>o</sup> Andere uitgaven .....                                                   | 4      |

#### (1) Samenstelling van de Commissie :

Voorzitter : de heer Moyersoën.

A. Leden : de heren Charpentier, Cooreman, Counson, Mevr. De Riemaecker-Legot, de heren Herbiet, Hermans, Lebas, Lefèvre, Lindemans, Mertens de Wilmars, Robyns, Smedts. — Boeykens, Hossey, Mevr. Lambert, de heren Merlot, Messinne, Pierson, Terwagne, Mevr. Vanderveken-Van de Plas, de heren Van Hoorick. — Janssens, Jeunehomme.

B. — Plaatsvervangers : de heren Fimmers, Gendebien, Kiebooms, Lefèvre (Th.), Parisis, Saint-Remy. — Craeybeckx, Deruelles, Fayat, Mevr. Fontaine-Borquet, de heren Tielemans. — Drèze.

Zie :

4-VII (1960-1961) :

— N° 1 : Begroting.

## DEUXIEME PARTIE.

## TWEDE DEEL.

|                                                                                            | Page |                                                                                                                   | Bladz. |
|--------------------------------------------------------------------------------------------|------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|
| Exposé du Ministre .....                                                                   | 4    | Uiteenzetting van de Minister .....                                                                               | 4      |
| CHAPITRE I <sup>er</sup> . — <i>La protection de l'enfance</i> .....                       | 4    | HOOFDSTUK I. — <i>De Kinderbescherming</i> .....                                                                  | 4      |
| § 1 <sup>er</sup> . — Aspects administratifs et techniques .....                           | 4    | § 1. — Administratieve en technische aspecten .....                                                               | 4      |
| A. — Les établissements. Réalisations en 1960, Etat des projets .....                      | 4    | A. — Gestichten. Verwezenlijkingen in 1960. Stand van de ontwerpen .....                                          | 4      |
| 1. Asile clinique et établissement d'éducation à Bruges .....                              | 4    | 1. Asielkliniek en opvoedingsgesticht te Brugge .....                                                             | 4      |
| 2. Home scolaire à Jumet .....                                                             | 5    | 2. Schooltehuis te Jumet .....                                                                                    | 5      |
| 3. Etablissement d'éducation à Mol .....                                                   | 5    | 3. Opvoedingsgesticht te Mol .....                                                                                | 5      |
| 4. Etablissement central d'observation à Mol .....                                         | 5    | 4. Centraal opvoedingsgesticht te Mol .....                                                                       | 5      |
| 5. Etablissement d'éducation à Ruiselede .....                                             | 5    | 5. Opvoedingsgesticht te Ruiselede .....                                                                          | 5      |
| 6. Etablissement d'observation et d'éducation à Saint-Servais .....                        | 6    | 6. Rijksobservatie- en Rijksopvoedingsgesticht te Saint-Servais .....                                             | 6      |
| 7. Etablissement d'observation et d'éducation à Wauthier-Braine .....                      | 6    | 7. Rijksobservatie- en Rijksopvoedingsgesticht te Woutersbrakel .....                                             | 6      |
| 8. Etablissements spéciaux pour enfants en état d'incapacité physique ou mentale .....     | 6    | 8. Speciale inrichtingen voor lichamelijk of geestelijk achterlijke kinderen .....                                | 6      |
| 9. Fonds des constructions .....                                                           | 6    | 9. Bouwfonds .....                                                                                                | 6      |
| 10. Mobilier — Matériel .....                                                              | 7    | 10. Meubilair — Materieel .....                                                                                   | 7      |
| B. — La population .....                                                                   | 7    | B. — Aantal geïnterneerden .....                                                                                  | 7      |
| 1. Evolution .....                                                                         | 7    | 1. Evolutie .....                                                                                                 | 7      |
| 2. Répartition en 1960 .....                                                               | 7    | 2. Verdeling in 1960 .....                                                                                        | 7      |
| 3. Etat de santé .....                                                                     | 7    | 3. Gezondheidstoestand .....                                                                                      | 7      |
| C. — Le personnel .....                                                                    | 8    | C. — Personeel .....                                                                                              | 8      |
| 1. Statut .....                                                                            | 8    | 1. Statuut .....                                                                                                  | 8      |
| 2. Cadre .....                                                                             | 8    | 2. Kader .....                                                                                                    | 8      |
| 3. Effectif .....                                                                          | 8    | 3. Effectief .....                                                                                                | 8      |
| 4. Barèmes .....                                                                           | 8    | 4. Weddeschalen .....                                                                                             | 8      |
| 5. Congés .....                                                                            | 8    | 5. Vakantie .....                                                                                                 | 8      |
| D. — Les méthodes — Les résultats .....                                                    | 9    | D. — De methodes — De resultaten .....                                                                            | 9      |
| § 2. — Aspects législatifs .....                                                           | 9    | § 2. — Aspecten op wetgevend gebied .....                                                                         | 9      |
| CHAPITRE II. — <i>La défense sociale</i> .....                                             | 9    | HOOFDSTUK II. — <i>Bescherming van de maatschappij</i> .....                                                      | 9      |
| § 1 <sup>er</sup> . — Aspects administratifs et techniques .....                           | 9    | § 1. — Administratieve en technische aspecten .....                                                               | 9      |
| A. — Les établissements de défense sociale — Réalisations en 1960 — Etat des projets ..... | 9    | A. — De gestichten tot bescherming van de maatschappij — Verwezenlijkingen in 1960 — Stand van de ontwerpen ..... | 9      |
| a) Erection d'un nouvel établissement de défense sociale à Paifve .....                    | 10   | a) Oprichting van een nieuw gesticht tot bescherming van de maatschappij te Paifve .....                          | 10     |
| b) Les sections spéciales pour anormaux délinquants .....                                  | 10   | b) De bijzondere afdelingen voor abnormale delinquenten .....                                                     | 10     |
| B. — La population .....                                                                   | 10   | B. — Aantal geïnterneerden .....                                                                                  | 10     |
| § 2. — Aspects législatifs .....                                                           | 11   | § 2. — Aspecten op wetgevend gebied .....                                                                         | 11     |
| CHAPITRE III. — <i>Problème de l'incivisme</i> .....                                       | 11   | HOOFDSTUK III. — <i>Het probleem van het incivisme</i> .....                                                      | 11     |
| § 1 <sup>er</sup> . — Les détenus pour infractions à la Sûreté de l'Etat .....             | 11   | § 1. — De gedetineerden wegens misdrijven tegen de veiligheid van de Staat .....                                  | 11     |
| § 2. — L'article 123sexies du Code pénal .....                                             | 11   | § 2. — Artikel 123sexies van het Strafwetboek .....                                                               | 11     |

## TROISIEME PARTIE.

## DERDE DEEL.

|                                                                                                                      |    |                                                                                                                                 |    |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| Problèmes examinés au cours de la discussion .....                                                                   | 12 | Tijdens de bespreking onderzochte vraagstukken .....                                                                            | 12 |
| CHAPITRE I <sup>er</sup> . — <i>Problèmes relatifs à la jeunesse</i> .....                                           | 12 | HOOFDSTUK I. — <i>Problemen in verband met de jeugd</i> .....                                                                   | 12 |
| § 1 <sup>er</sup> . — Statistique du développement de la délinquance juvénile .....                                  | 12 | § 1. — Statistiek van de uitbreiding der jeugdmisdadigheid .....                                                                | 12 |
| § 2. — Le Centre belge d'étude de la délinquance juvénile .....                                                      | 14 | § 2. — Het Belgisch Studiecentrum voor de jeugdmisdadigheid .....                                                               | 14 |
| § 3. — Les rapports du Ministère de la Justice avec les centres d'information et de recherche des pays voisins ..... | 15 | § 3. — De betrekkingen van het Ministerie van Justitie met de inlichtings- en navorsingscentra in de buurlanden .....           | 15 |
| § 4. — L'application de la loi du 15 juillet 1960 sur la préservation morale de la jeunesse .....                    | 16 | § 4. — Toepassing van de wet van 15 juli 1960 op de zedelijke bescherming van de jeugd .....                                    | 16 |
| CHAPITRE II. — <i>Problèmes relatifs aux établissements pénitentiaires et de défense sociale</i> .....               | 16 | HOOFDSTUK II. — <i>Problemen in verband met de strafinrichtingen en de gestichten tot bescherming van de maatschappij</i> ..... | 16 |
| § 1 <sup>er</sup> . — La situation des personnes placées en observation dans les annexes psychiatriques .....        | 16 | § 1. — Toestand van de personen in observatie geplaatst in de psychiatrische afdelingen .....                                   | 16 |
| § 2. — Le prix des journées d'entretien .....                                                                        | 17 | § 2. — Bedrag van het dagelijks onderhoud .....                                                                                 | 17 |
| CHAPITRE III. — <i>Problèmes relatifs à la législation pénale</i> .....                                              | 18 | HOOFDSTUK III. — <i>Problemen in verband met de strafwetgeving</i> .....                                                        | 18 |
| § 1 <sup>er</sup> . — La réhabilitation .....                                                                        | 18 | § 1. — Het eerherstel .....                                                                                                     | 18 |
| § 2. — La grâce .....                                                                                                | 19 | § 2. — De gratie .....                                                                                                          | 19 |
| § 3. — La probation .....                                                                                            | 20 | § 3. — De probatie .....                                                                                                        | 20 |
| § 4. — L'application du droit pénal social .....                                                                     | 21 | § 4. — De toepassing van het sociaal strafrecht .....                                                                           | 21 |

|                                                                                                                            | Page |                                                                                             | Bladz. |
|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|---------------------------------------------------------------------------------------------|--------|
| CHAPITRE IV. — <i>Problèmes relatifs à l'ordre judiciaire</i> ...                                                          | 21   | HOOFDSTUK IV. — <i>Problemen betreffende de rechterlijke orde</i> ...                       | 21     |
| § 1 <sup>re</sup> . — Le personnel judiciaire ...                                                                          | 21   | § 1. — Het gerechtspersoneel ...                                                            | 21     |
| 1. Le cadre et l'effectif des Justices de Paix ...                                                                         | 21   | 1. Kader en bezetting van de vrederechten ...                                               | 21     |
| 2. Les jetons de présence des magistrats ...                                                                               | 22   | 2. Presentiegeld van de magistraten ...                                                     | 22     |
| 3. Les traitements des greffiers ...                                                                                       | 22   | 3. De wedde van de griffiers ...                                                            | 22     |
| 4. Le statut du personnel des Parquets ...                                                                                 | 23   | 4. Het statuut van het personeel der parketten ...                                          | 23     |
| 5. La statistique par arrondissement de l'activité et de l'effectif des tribunaux ...                                      | 23   | 5. Rechterlijke statistiek per arrondissement ...                                           | 23     |
| § 2. — La procédure ...                                                                                                    | 23   | § 2. — De rechtspleging ...                                                                 | 23     |
| 1. L'extension de la compétence des chambres à juge unique ...                                                             | 23   | 1. Uitbreiding van de bevoegdheid van de enkelvoudige kamers ...                            | 23     |
| 2. L'exercice du ministère public près les tribunaux de police ...                                                         | 26   | 2. De uitoefening van het openbaar ministerie bij een politierechtbank ...                  | 26     |
| 3. L'information des magistrats des décisions prises par les juridictions d'appel lorsqu'elles réforment les jugements ... | 27   | 3. Kennisgeving aan de magistraten van de door de Hoven van beroep gewezen beslissingen ... | 27     |
| 4. Les expertises médico-légales ...                                                                                       | 28   | 4. De gerechtelijk-geneeskundige expertises ...                                             | 28     |
| § 3. — Les bâtiments ...                                                                                                   | 29   | § 3. — De gebouwen ...                                                                      | 29     |
| — Le Palais de Justice de Charleroi ...                                                                                    | 29   | — Het Justitiepaleis te Charleroi ...                                                       | 29     |
| CHAPITRE V. — <i>Les problèmes relatifs à la police judiciaire</i> ...                                                     | 29   | HOOFDSTUK V. — <i>Problemen in verband met de gerechtelijke politie</i> ...                 | 29     |
| § 1 <sup>re</sup> . — Le cadre ...                                                                                         | 29   | § 1. — Het kader ...                                                                        | 29     |
| § 2. — Les barèmes ...                                                                                                     | 29   | § 2. — De weddeschalen ...                                                                  | 29     |
| § 3. — L'âge de la pension ...                                                                                             | 29   | § 3. — De pensioenleeftijd ...                                                              | 29     |
| § 4. — L'équipement matériel ...                                                                                           | 30   | § 4. — Materiële uitrusting ...                                                             | 30     |
| § 5. — Le libre parcours sur les chemins de fer ...                                                                        | 31   | § 5. — Vrijkaart voor reizen met de Belgische spoorwegen ...                                | 31     |
| QUATRIEME PARTIE (Annexe).                                                                                                 |      | VIERDE DEEL (Bijlage).                                                                      |        |
| Exposé du Commissaire royal à la réforme judiciaire ...                                                                    | 31   | Commissaris voor de rechterlijke hervorming ...                                             | 31     |

MESDAMES, MESSIEURS,

## INTRODUCTION.

Le présent rapport comprend quatre parties :

- 1<sup>o</sup> — un examen financier;
- 2<sup>o</sup> — l'exposé du Ministre, lequel répond, par certains aspects, à des questions posées par des membres de la Commission;
- 3<sup>o</sup> — les problèmes examinés au cours de la discussion et les réponses fournies par le Ministre aux questions relatives à des matières qu'il n'a pas évoquées dans son exposé;
- 4<sup>o</sup> — en annexe, l'exposé du Commissaire royal à la réforme judiciaire.

## PREMIERE PARTIE.

### EXAMEN FINANCIER.

#### A. — Aperçu général.

Le projet de budget du Ministère de la Justice pour l'exercice 1961 s'élève à 2.114.843.000 francs; il accuse, par rapport au budget ajusté de l'exercice 1960 (2.102.204.000 francs), une augmentation nette de 12.639.000 francs.

Selon les sections du budget qu'elle concerne, cette augmentation se répartit de la manière suivante :

|                                            |               |
|--------------------------------------------|---------------|
| Ministère de la Justice proprement dit ... | fr. 5.661.000 |
| Ordre judiciaire ...                       | 6.134.000     |
| Cultes ...                                 | 844.000       |

DAMES EN HEREN,

## INLEIDING.

Dit verslag bestaat uit vier delen :

- 1<sup>o</sup> — een financieel onderzoek;
- 2<sup>o</sup> — de uiteenzetting van de Minister, die voor sommige punten een antwoord geeft op vragen die door leden van de Commissie werden gesteld;
- 3<sup>o</sup> — de problemen onderzocht in de loop van de bespreking en de antwoorden verstrekt door de Minister op vragen over onderwerpen die door hem niet in zijn uiteenzetting worden aangesneden;
- 4<sup>o</sup> — als bijlage, de uiteenzetting van de koninklijke commissaris voor de rechterlijke hervorming.

## EERSTE DEEL.

### FINANCIEEL ONDERZOEK.

#### A. — Algemeen overzicht.

Het ontwerp van begroting van het Ministerie van Justitie voor het dienstjaar 1961 voorziet in kredieten ten belope van 2.114.843.000 frank : in vergelijking met de aangepaste begroting voor het dienstjaar 1960 (2 miljard 102.204.000 frank) kan dus een netto-vermeerdering met 12.639.000 frank worden vastgesteld.

Deze vermeerdering is als volgt over de verschillende secties van de begroting verdeeld :

|                                       |               |
|---------------------------------------|---------------|
| Eigenlijk Ministerie van Justitie ... | fr. 5.661.000 |
| Rechterlijke macht ...                | 6.134.000     |
| Erediensten ...                       | 844.000       |

## B. — Evolution des dépenses selon leur nature.

1) *Les dépenses de personnel.*

Les prévisions pour dépenses de personnel s'élèvent à 1.516.204.000 francs, soit à 71,6 % du total des crédits sollicités.

Par rapport à l'exercice antérieur, ces dépenses augmentent de 4.671.000 francs, à raison des recrutements auxquels il a été procédé au cours de l'année 1960.

Les charges nouvelles sont cependant partiellement compensées par l'effet des mises à la retraite prévues pour l'année 1961.

2) *Les dépenses de matériel et autres dépenses de fonctionnement.*

La comparaison entre les exercices 1960 et 1961 fait apparaître une augmentation de 6.598.000 francs.

En réalité, si l'on fait abstraction d'une dépense exceptionnelle de plus de 6 millions de francs pour la confection des tables décennales de l'état-civil, les dépenses de matériel n'augmentent que dans une proportion extrêmement minime; elles ne représentent d'ailleurs que 8,33 % du montant total du budget.

3) *Les subventions.*

Les prévisions augmentent de 370.000 francs, soit :

— 300.000 francs pour les subsides aux magistrats pour l'application de la loi du 15 mai 1912 sur la protection de l'enfance;

— 65.000 francs pour les subsides aux œuvres de patronage de condamnés libérés et de vagabonds, ainsi qu'aux établissements de réadaptation.

4) *Autres dépenses.*

Sont visés ici les frais de nourriture et d'entretien des détenus et internés, des mineurs d'âge placés dans les établissements de l'Etat, confiés à des établissements privés ou à des personnes privées, ainsi que les frais de justice.

L'ensemble de ces frais représente 19,70 % du budget. Il augmente d'un million de francs par rapport à l'exercice 1960, en raison du nombre croissant des mineurs d'âge placés en application de la législation sur la protection de l'enfance.

## DEUXIEME PARTIE.

## EXPOSE DU MINISTRE.

## CHAPITRE I.

## LA PROTECTION DE L'ENFANCE.

## § 1. — Aspects administratifs et techniques.

A. — *Les établissements. Réalisations en 1960. Etats des projets.*1) *Asile clinique et établissement d'éducation à Bruges.*

C'est en 1955 qu'il a été décidé de construire un nouvel établissement de type « pavillonnaire » sur un terrain d'environ 8 ha sis à Assebroek.

## B. — Evolutie van de uitgaven volgens de aard ervan.

1) *Personeelsuitgaven.*

Om de personeelsuitgaven te dekken is een krediet van 1.516.204 frank ingeschreven, dit is 71,6 % van de aangevraagde kredieten.

In vergelijking met het vorig dienstjaar zijn deze uitgaven met 4.671.000 frank vermeerderd ingevolge de aanwervingen die in de loop van het jaar 1960 werden verricht.

De nieuwe lasten worden nochtans gedeeltelijk geneutraliseerd door de opruststellingen in 1961.

2) *Uitgaven voor materiële behoeften en andere werkingsuitgaven.*

De vergelijking tussen de dienstjaren 1960 en 1961 wijst op een vermeerdering met 6.598.000 frank.

Indien men een uitzonderingsuitgave van meer dan 6 miljoen frank voor het opmaken van de tienjaarlijkse tabellen van de registers van de burgerlijke stand buiten beschouwing laat, is de werkelijke vermeerdering van de uitgaven voor materiële behoeften, die trouwens niet meer dan 8,33 % van het totaal begrotingsbedrag vertegenwoordigen, uiterst klein.

3) *Toelagen.*

De ramingen vermeerderen met 370.000 frank, namelijk :

— 300.000 frank toelagen aan de magistraten voor de toepassing van de wet van 15 mei 1912 op de kinderbescherming;

— 65.000 frank toelagen aan werken voor bescherming van de ontslagen veroordeelden en de landlopers, aan gestichten en aan tehuizen voor wederaanpassing.

4) *Andere uitgaven.*

Bedoeld zijn hier de kosten van voeding en onderhoud van de gedetineerden en geïnterneerden, van de minderjarigen geplaatst in Rijksgestichten of toevertrouwd aan instellingen of privaatspersonen, alsmede de gerechtskosten.

Al deze kosten slopen 19,70 % van de begroting op. In vergelijking met het dienstjaar 1960 is er een vermeerdering met één miljoen frank, te wijten aan het toenemend aantal minderjarigen uitbesteed in toepassing van de wetgeving op de kinderbescherming.

## TWEDE DEEL.

## UITEENZETTING VAN DE MINISTER.

## HOOFDSTUK I.

## DE KINDERBESCHERMING.

## § 1. — Administratieve en technische aspecten.

A. — *Gestichten. Verwezenlijkingen in 1960. Stand van de ontwerpen.*1) *Asielkliniek en opvoedingsgesticht te Brugge.*

In 1955 werd beslist tot de bouw van een nieuw gesticht van het « paviljoentype » op een terrein van ongeveer 8 ha te Assebroek.

L'arrêté royal du 25 janvier 1956 a permis de faire application des dispositions de l'arrêté-loi du 3 février 1947, instituant une procédure d'extrême urgence en matière d'expropriation pour cause d'utilité publique.

Deux parcelles, d'une superficie d'un ha, ont été acquises.

Des architectes désignés par le Ministre des Travaux Publics ont établi un avant-projet que l'Office de la Protection de l'Enfance a renvoyé le 23 juillet 1958 au Ministère des Travaux Publics avec prière d'y faire apporter certaines modifications.

Cependant, mon prédécesseur avait envisagé d'implanter le nouvel établissement sur un terrain appartenant à l'Hôpital Universitaire de Gand et avait pris contact, à cet effet, avec le Conseil de Gestion de l'Université de Gand (V. Annales, Sénat, 17 février 1960, p. 519).

Bien que la situation de l'établissement dans une ville universitaire offrirait certains avantages, le Ministre estime que l'état avancé de la procédure engagée en vue de la construction de l'établissement à Assebroek et le fait que des terrains soient déjà acquis justifient la demande qu'il a faite à son collègue des Travaux Publics d'incorporer dans le projet de loi relatif aux investissements les crédits nécessaires à cet effet. L'article 7 de ce projet, déposé au Sénat le 16 novembre 1960 (doc. 1960-1961, n° 13), prévoit, pour 1961, une somme de 40 millions de francs.

## 2) Home scolaire à Jumet.

L'aménagement d'une plaine de jeux va être entamé; l'adjudication a eu lieu le 13 octobre 1960.

## 3) Etablissement d'éducation à Mol.

L'installation d'une section d'accueil et d'une infirmerie sera achevée dans deux mois.

L'installation de deux sections de seize chambres individuelles va être mise en adjudication et réalisée cette année; l'existence de ces sections doit permettre de renoncer, sauf dans des cas exceptionnels, au transfert de mineurs à la prison secondaire de Louvain.

## 4) Etablissement central d'observation à Mol.

La modernisation des cuisines et, en partie, le dallage des cours, sont terminés.

## 5) Etablissement d'éducation à Ruiselede.

Le remplacement des bâtiments actuels a été décidé et prévu au projet de loi relatif aux investissements (25 millions de francs en 1964 et 25 millions en 1965).

On peut certes regretter que les crédits ne soient prévus que pour 1964 et 1965, mais il convient d'observer que le Ministère de la Justice émerge au projet de loi relatif aux investissements :

- à concurrence de 90 millions de francs pour 1961 (50 pour Paifve et 40 pour Assebroek);
- à concurrence de 50 million de francs pour 1962 (Paifve 2<sup>me</sup> tranche);
- à concurrence de 60 millions de francs pour 1963 (prison à Jamioulx).

Het koninklijk besluit van 25 januari 1956 heeft het mogelijk gemaakt de bepalingen van de besluitwet van 3 februari 1947 tot invoering van een procedure van hoogdringendheid inzake onteigening te algemenen nutte toe te passen.

Twee percelen met een oppervlakte van één ha werden aangekocht.

De architecten aangewezen door de Minister van Openbare Werken hebben een voorontwerp opgemaakt, dat door de Dienst voor Kinderbescherming op 23 juli 1958 aan het Ministerie van Openbare Werken werd teruggezonden met het verzoek hierin sommige wijzigingen aan te brengen.

Door mijn voorganger was nochtans overwogen het nieuwe gesticht op te trekken op een terrein toebehorend aan het Academisch Ziekenhuis te Gent. Met dat doel had hij contact op genomen met de Raad van Beheer van de Universiteit te Gent. (Zie Handelingen, Senaat, 17 februari 1960, blz. 519).

Alhoewel de vestiging van het gesticht in een universiteitsstad zekere voordelen biedt, ben ik van oordeel dat het vergevorderd stadium waarin de procedure met het oog op de bouw van het gesticht te Assebroek verkeert en het feit dat de gronden reeds aangekocht zijn, het verzoek verantwoordt dat de Minister aan zijn ambtgenoot van Openbare Werken heeft gedaan om de hiervoor vereiste kredieten op te nemen in het wetsontwerp betreffende de investeringen. Op artikel 7 van dit ontwerp, dat op 16 november 1960 bij de Senaat werd ingediend (stuk 1960-1961, n° 13) is voor 1961 een bedrag van 40 miljoen frank uitgetrokken.

## 2) Schooltehuis te Jumet.

Binnenkort zal een aanvang worden gemaakt met de geschiktmaking van een speelplein; de aanbesteding vond op 13 oktober 1960 plaats.

## 3) Opvoedingsgesticht te Mol.

De inrichting van een ontvangzaal en een infirmerie zal over twee maanden voltooid zijn.

De bouw van twee afdelingen met elk 16 individuele kamertjes zal nog dit jaar in aanbesteding gegeven en uitgevoerd worden. Met deze afdelingen moet het, behoudens uitzonderingsgevallen, mogelijk zijn te vermijden dat minderjarigen naar de secundaire gevangenis te Leuven overgeplaatst worden.

## 4) Centraal opvoedingsgesticht te Mol.

Men is klaar gekomen met de modernisering van de keukens en de gedeeltelijke bevloering van de speelplaatsen.

## 5) Opvoedingsgesticht te Ruiselede.

Men heeft beslist de huidige gebouwen te vervangen en de hiervoor vereiste kredieten zijn opgenomen in het wetsontwerp betreffende de investeringen (25 miljoen frank in 1964 en 25 miljoen in 1965).

Men kan ongetwijfeld betreuren dat de kredieten pas voor 1964 en 1965 in uitzicht gesteld worden, doch men mag niet vergeten dat het Ministerie van Justitie in het wetsontwerp betreffende de investeringen toegewezen krijgt :

- 90 miljoen frank voor 1961 (50 voor Paifve en 40 voor Assebroek);
- 50 miljoen frank voor 1962 (Paifve, 2<sup>e</sup> tranche);
- 60 miljoen frank voor 1963 (gevangenis te Jamioulx).

Entretemps, le Département s'est efforcé d'améliorer le confort des pensionnaires :

- en installant un réfectoire central;
- en modernisant le cabinet médical et l'infirmier.

6) *Etablissement d'observation et d'éducation à Saint-Servais.*

L'installation du chauffage central dans tous les pavillons a été entreprise en septembre 1960; elle sera terminée en mai 1961.

7) *Etablissement d'observation et d'éducation à Wauthier-Braine.*

L'aménagement des chemins est terminé.

Un crédit est inscrit au projet de budget extraordinaire pour 1961 en vue de la poursuite des travaux.

L'établissement a actuellement une capacité de 80 places, laquelle sera portée à 120 places par l'ouverture prochaine d'un troisième pavillon destiné à recevoir des mineurs d'expression française actuellement placés à l'établissement d'observation de Mol.

En attendant l'installation du chauffage central, retardée par la faillite de l'adjudicataire, le chauffage des ateliers est assuré par des appareils pris en location par le département.

Quant au pavillon dont on avait cru devoir envisager la démolition à la suite d'un affaissement de terrain (V. Annales, Sénat, 17 février 1960, p. 519), sa restauration sera assurée cette année par les soins du département des Travaux Publics. Dès à présent, le rez-de-chaussée est utilisé pour des activités de caractère épisodique (services religieux, visites, fêtes).

8) *Etablissements spéciaux pour enfants en état d'incapacité physique ou mentale.*

Le Ministre confirme la réponse à la question posée par M. Charpentier par la voie du bulletin des questions et réponses (question n° 78 du 28 octobre 1960) :

« Il existe dans le pays, outre les asiles d'aliénés et les établissements pour anormaux, toute une gamme d'établissements spéciaux vers lesquels peuvent être dirigés, le cas échéant, les mineurs faisant l'objet d'une mesure de placement en application des dispositions de la loi du 15 mai 1912 sur la protection de l'enfance.

« Ces établissements, tels que ceux destinés aux sourds-muets, estropiés et aveugles, aux enfants atteints de troubles de l'intelligence ou du caractère, etc., sont agréés par le Ministère de la Santé publique et de la Famille.

« Des difficultés peuvent parfois surgir à l'occasion d'un placement, soit par défaut de places vacantes, soit par suite de carences dans la gamme des établissements.

« Ces problèmes n'échappent pas à l'attention de mes services, qui sont en contact à ce sujet avec ceux du département précité ».

9) *Fonds des constructions.*

La création d'un fonds des constructions des établissements d'observation et d'éducation de l'Etat a été étudiée.

Ondertussen heeft het Departement getracht de geïnterneerden meer comfort te geven :

- door de inrichting van een centrale refter;
- door de modernisering van het cabinet van de geneesheer en de infirmerie.

6) *Rijksobservatie- en Rijksopvoedingsgesticht te Saint-Servais.*

Met het plaatsen van de centrale verwarming in al de paviljoenen werd in september 1960 een begin gemaakt; het werk zal in mei 1961 klaar zijn.

7) *Rijksobservatie- en Rijksopvoedingsgesticht te Woutersbrakel.*

De geschiktmaking van de wegen is beëindigd.

Op het ontwerp van buitengewone begroting voor 1961 is een krediet uitgetrokken met het oog op de voortzetting van de werken.

In het gesticht kunnen thans 80 personen ondergebracht worden. Binnenkort zal de capaciteit gebracht worden op 120 plaatsen door de ingebruikneming van een derde paviljoen bestemd voor de Franstalige minderjarigen die op dit ogenblik in het observatiegesticht te Mol verblijven.

Door het faillissement van de aannemer is vertraging ontstaan in het plaatsen van de centrale verwarming, in afwachting worden de werkplaatsen verwarmd met toestellen die door het departement worden gehuurd.

Het paviljoen waarvan de afbraak overwogen werd na een grondverzakking (zie Handelingen, Senaat, 17 februari 1960, blz. 519), zal dit jaar door toedoen van het departement van Openbare Werken hersteld worden. De gelijkvloerse verdieping wordt nu reeds gebruikt voor activiteiten van niet-permanente aard (kerkdiensten, bezoeken, feesten).

8) *Speciale inrichtingen voor lichamelijk of geestelijk achterlijke kinderen.*

De Minister bevestigt het antwoord op de vraag gesteld door de heer Charpentier in het bulletin van vragen en antwoorden (vraag n° 78 van 28 oktober 1960) :

« Buiten de krankzinnigengestichten en de gestichten voor abnormalen bestaat er in het land een ganse reeks bijzondere gestichten naar waar, bij voorkomend geval, de minderjarigen kunnen gezonden worden ten aanzien van wie bij toepassing van de bepalingen der wet van 15 mei 1912 op de kinderbescherming een plaatsingsmaatregel is getroffen.

« Die gestichten, zoals die voor doofstommen, verminkten en blinden, voor spastische kinderen, voor door verstands- of karakterstoornissen aangetaste kinderen, enz., worden door het Ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin erkend.

« Er kunnen bij gelegenheid van een plaatsing soms moeilijkheden rijzen, ofwel omdat er geen plaatsen zijn, ofwel ingevolge het uitvallen van bepaalde gestichten in de reeks der gestichten.

« Mijn diensten die daaromtrent met de Minister van voormeld departement in betrekking staan, houden die problemen aandachtig in het oog. »

9) *Bouwfonds.*

De oprichting van een fonds voor de bouw van Rijksobservatie- en Rijksopvoedingsgestichten werd in studie genomen.

Les bases étant jetées sur le plan administratif, il serait rationnel d'incorporer le principe de la création du fonds dans le projet de loi sur la protection des mineurs d'âge.

Quoi qu'il en soit, les crédits nécessaires aux constructions envisagées sont prévus au budget extraordinaire (Wauthier-Braine) et dans le projet de loi relatif aux investissements (Assebroek, Ruiselede).

#### 10) Mobilier - Matériel.

La modernisation en est poursuivie dans tous les établissements.

### B. — La population.

#### 1) Evolution.

|                              |     |     |     |
|------------------------------|-----|-----|-----|
| 1 <sup>er</sup> janvier 1958 | ... | ... | 759 |
| 1 <sup>er</sup> janvier 1959 | ... | ... | 725 |
| 1 <sup>er</sup> janvier 1960 | ... | ... | 735 |

#### 2) Répartition en 1960.

|                  | Population moyenne de l'année | Capacité des établissements |
|------------------|-------------------------------|-----------------------------|
| <i>Filles :</i>  |                               |                             |
| Bruges           | 49<br>(y compris les poupons) | 51<br>+ 12 (poupons)        |
| St-Servais       | 172                           | 180                         |
| Total filles     | 221                           | 243                         |
| <i>Garçons :</i> |                               |                             |
| Jumet            | 72                            | 80                          |
| Mol-Educ.        | 72                            | 75                          |
| Mol-Observ.      | 150                           | 160                         |
| Ruiselede        | 162                           | 190                         |
| Wauthier-Braine  | 69                            | 80                          |
| Total garçons    | 525                           | 585                         |
| Total général    | 746                           | 828                         |

#### 3) Etat de santé.

L'état de santé des élèves des différents établissements est satisfaisant.

Le cadre de chaque établissement prévoit un médecin de médecine générale et un infirmier.

L'équipement des cabinets médicaux et de dentisterie répond à toutes les exigences actuelles.

Un psychiatre et un psychologue sont attachés aux établissements d'observation de Mol, Saint-Servais, Wauthier-Braine, et également à l'Asile-Clinique et établissement d'éducation de Bruges.

La procédure est entamée en vue de la constitution d'une semblable équipe scientifique à l'Etablissement d'éducation de Mol.

Daar de grondslagen ervan op administratief gebied gelegd zijn, is het wenselijk het principe van de oprichting op te nemen in het wetsontwerp op de bescherming der minderjarigen.

De kredieten nodig voor de overwogen kredieten zijn alleszins beschikbaar gesteld op de buitengewone begroting (Woutersbrakel) en in het wetsontwerp betreffende de investeringen (Assebroek, Ruiselede).

#### 10) Meubilair - Materieel.

De modernisering ervan wordt in alle inrichtingen voortgezet.

### B. — Aantal geïnterneerden.

#### 1) Evolutie.

|                |     |     |     |
|----------------|-----|-----|-----|
| 1 januari 1958 | ... | ... | 759 |
| 1 januari 1959 | ... | ... | 725 |
| 1 januari 1960 | ... | ... | 735 |

#### 2) Verdeling in 1960.

|                  | Gemiddelde bevolking tijdens het jaar   | Accommodatievermogen van de gestichten |
|------------------|-----------------------------------------|----------------------------------------|
| <i>Meisjes :</i> |                                         |                                        |
| Brugge           | 49<br>(met inbegrip van de zuigelingen) | 51<br>+ 12<br>(zuigelingen)            |
| Saint-Servais    | 172                                     | 180                                    |
| Totaal meisjes   | 221                                     | 243                                    |
| <i>Jongens :</i> |                                         |                                        |
| Jumet            | 72                                      | 80                                     |
| Mol-Opvoeding    | 72                                      | 75                                     |
| Mol-Observatie   | 150                                     | 160                                    |
| Ruiselede        | 162                                     | 190                                    |
| Woutersbrakel    | 69                                      | 80                                     |
| Totaal jongens   | 525                                     | 585                                    |
| Algemeen totaal  | 746                                     | 828                                    |

#### 3) Gezondheidstoestand.

De gezondheidstoestand van de leerlingen der verschillende gestichten is bevredigend.

Op het kader van ieder gesticht zijn een geneesheer voor algemene geneeskunde en een ziekenverpleger voorzien.

De uitrusting van de geneeskundige en de tandheelkundige kabinetten beantwoordt aan alle noodwendigheden van het ogenblik.

Een psychiater en een ziellkundige zijn verbonden aan de observatiegestichten te Mol, Saint-Servais, Woutersbrakel en eveneens aan de asielkliniek en het opvoedingsgesticht te Brugge.

Een aanvang is gemaakt met de procedure om het opvoedingsgesticht te Mol de beschikking te geven over een geïjktaardige wetenschappelijke ploeg.

C. — *Le personnel.*1) *Statut.*

Un projet d'arrêté royal réglant le mode de recrutement du personnel éducatif et enseignant, approuvé par les instances syndicales, va être soumis au Conseil des Ministres et au Conseil d'Etat.

La réforme a pour objet d'accélérer le recrutement du personnel éducatif et enseignant et de remplacer les méthodes applicables au recrutement du personnel administratif par des méthodes propres à assurer une sélection rationnelle d'éducateurs spécialisés.

2) *Cadre.*

Deux modifications sont intervenues :

- a) délégués permanents : nombre d'emplois porté de 68 à 105 (arrêté royal du 27 juin 1960);  
 b) établissement d'éducation de l'Etat : nombre d'emplois porté de 374 à 389 (arrêtés royaux des 4 août et 1<sup>er</sup> septembre 1960).

3) *Effectifs.*

## a) Délégués permanents :

|                              |     |     |     |    |
|------------------------------|-----|-----|-----|----|
| 1 <sup>er</sup> janvier 1958 | ... | ... | ... | 68 |
| 1 <sup>er</sup> janvier 1959 | ... | ... | ... | 68 |
| 1 <sup>er</sup> janvier 1960 | ... | ... | ... | 68 |
| 1 <sup>er</sup> janvier 1961 | ... | ... | ... | 80 |

soit 12 recrutements en 1960, 12 devant avoir lieu en 1961 et 12 en 1962, conformément à l'arrêté royal du 27 juin 1960 étalant les recrutements sur trois années.

Le Ministre rappelle que le projet de loi sur la protection des mineurs d'âge prévoit le principe d'une hiérarchie pour la carrière des délégués permanents.

## b) Etablissements d'éducation de l'Etat :

|                              |     |     |     |     |
|------------------------------|-----|-----|-----|-----|
| 1 <sup>er</sup> janvier 1958 | ... | ... | ... | 329 |
| 1 <sup>er</sup> janvier 1959 | ... | ... | ... | 346 |
| 1 <sup>er</sup> janvier 1960 | ... | ... | ... | 351 |
| 1 <sup>er</sup> janvier 1961 | ... | ... | ... | 364 |

soit 13 recrutements en 1960.

4) *Barèmes.*

Dans le cadre de la revision générale des barèmes des agents de l'Etat, les membres du personnel appartenant aux groupes barémiques A à D ont obtenu une augmentation de traitement à partir du 1<sup>er</sup> janvier 1960.

La revision des barèmes des groupes Dbis à G est prévue avec effet au 1<sup>er</sup> janvier 1961.

5) *Congés.*

En principe, les membres du personnel pédagogique des établissements d'observation et d'éducation de l'Etat ne sont pas soumis au régime d'internat.

Dans certains établissements, la faculté de loger sur place est accordée à quelques agents, en général célibataires, dont le domicile, trop éloigné de leur lieu de travail, ne leur permet pas de prendre leur service à l'heure fixée le matin ou ne leur permet pas le retour au foyer après le service du

C. — *Personeel.*1) *Statuut.*

Een ontwerp van koninklijk besluit tot regeling van de wijze van aanwerving van het opvoedkundig en onderwijzend personeel werd goedgekeurd door de syndicale organen en zal binnenkort aan de Ministerraad en aan de Raad van State worden voorgelegd.

Doel van de hervorming is een snellere aanwerving van opvoedkundig en onderwijzend personeel en de vervanging van de huidige aanwervingsmethodes van het administratief personeel door methodes die een rationele keuze van gespecialiseerde opvoeders waarborgen.

2) *Kader.*

Twee wijzigingen zijn ingetreden :

- a) vaste afgevaardigden : aantal betrekkingen gebracht van 68 op 105 (koninklijk besluit van 27 juni 1960);  
 b) Rijksopvoedingsgestichten : aantal betrekkingen gebracht van 374 op 389 (koninklijke besluiten van 4 augustus en van 1 september 1960).

3) *Effectief.*

## a) Vaste afgevaardigden :

|                |     |     |     |    |
|----------------|-----|-----|-----|----|
| 1 januari 1958 | ... | ... | ... | 68 |
| 1 januari 1959 | ... | ... | ... | 68 |
| 1 januari 1960 | ... | ... | ... | 68 |
| 1 januari 1961 | ... | ... | ... | 80 |

of 12 aanwervingen in 1960, in 1961 en 1962 telkenmale 12, overeenkomstig het koninklijk besluit van 27 juni 1960 waarbij de aanwervingen over drie jaren gespreid worden.

Ik herinner eraan dat in het wetsontwerp op de bescherming van de minderjarigen voorzien is in het principe van een hiërarchie voor de loopbaan der vaste afgevaardigden.

## b) Rijksopvoedingsgestichten :

|                |     |     |     |     |
|----------------|-----|-----|-----|-----|
| 1 januari 1958 | ... | ... | ... | 329 |
| 1 januari 1959 | ... | ... | ... | 346 |
| 1 januari 1960 | ... | ... | ... | 351 |
| 1 januari 1961 | ... | ... | ... | 364 |

of 13 aanwervingen in 1960.

4) *Weddeschalen.*

In het kader van de algemene herziening van de weddeschalen van het Rijkspersoneel hebben de personeelsleden in de baremagroepen A tot D een weddeverhoging bekomen met ingang van 1 januari 1960.

De herziening van de weddeschalen der groepen Dbis tot G zal uitwerking hebben op 1 januari 1961.

5) *Vakantie.*

De leden van het opvoedend personeel van de Rijksobservatie- en Rijksopvoedingsgestichten zijn in principe niet onderworpen aan het internaatstelsel.

In sommige gestichten mogen sommige, doorgaans ongehuwde personeelsleden ter plaatse verblijven omdat hun woonplaats zo ver van hun plaats van tewerkstelling gelegen is dat ze 's morgens niet op tijd kunnen beginnen of 's avonds niet naar huis kunnen terugkeren. De bestendige

soir. En effet, la présence permanente des élèves requiert la présence de membres du personnel éducatif aussi bien tôt le matin que tard le soir. Un roulement est, du reste, établi dans les prestations.

Les agents « internes » sont hébergés gratuitement. Il est à noter qu'aucune différence n'existe ni au point de vue prestations, ni au point de vue congés, entre eux et leurs collègues « externes ». Tous bénéficient des congés légaux, sont libres de service un dimanche sur 3 et un samedi sur 2.

#### D. — Les méthodes — Les résultats.

En vue d'améliorer le traitement des cas difficiles, de petits groupes où un régime très individualisé est adapté aux nécessités de chaque cas, sont constitués, sous le contrôle du personnel médico-psychologique, notamment à Bruges, Saint-Servais et Ruiselede.

L'enseignement professionnel a été remanié par l'introduction des méthodes de formation accélérée, rendue possible par une collaboration avec les services spécialisés de l'Office National du Placement et du Chômage.

D'une façon générale, on peut dire que grâce à la présence dans les établissements de personnel spécialisé, à une meilleure formation, à un meilleur recrutement du personnel, les problèmes éducatifs sont traités davantage en profondeur : il en résulte une diminution des incidents disciplinaires et une amélioration de l'atmosphère générale.

De nouvelles améliorations ont fait l'objet d'un rapport détaillé que le Conseil consultatif de la Protection de l'enfance récemment adressé au Ministre.

#### § 2. Aspects législatifs.

La Commission de la Justice, saisie du projet de loi sur la protection des mineurs d'âge, qui a été déposé le 19 mars 1958 (doc. 1957-1958, n° 885), a chargé une sous-commission d'élaborer un rapport préliminaire.

Depuis, une proposition de loi a également été déposée (doc. 1959-1960, n° 567).

Le Ministre a fait procéder à une étude comparative du projet de loi et de la proposition de loi et il se tient à la disposition de la sous-commission pour lui faire connaître les conclusions de cette étude.

### CHAPITRE II.

#### LA DEFENSE SOCIALE.

##### § 1. — Aspects administratifs et techniques.

##### A. — Les établissements de défense sociale. Réalizations en 1960. Etat des projets.

Pour remédier aux inconvénients résultant de l'encombrement des établissements et de la dualité de compétence, le Ministre s'est, dès 1956, assigné comme objectif de mettre fin à la cohabitation, dans des établissements relevant à la fois des Ministères de la Santé publique et de la Justice, de malades mentaux, d'une part, et d'anormaux délinquants, d'autre part.

aanwezigheid van de leerlingen vereist inderdaad dat zowel 's morgens vroeg als 's avonds laat leden van het opvoedkundig personeel ter plaatse zijn. Voor de prestaties wordt overigens een beurtregeling toegepast.

De « interne » personeelsleden krijgen kosteloos logies. Er dient op gewezen te worden dat voor de prestaties of de vakanties geen enkel onderscheid bestaat tussen hen en hun « externe » collega's. Ieder heeft recht op de wettelijke vakantie en is één zondag op drie en één zaterdag op twee vrij.

#### D. — De methodes — De resultaten.

Om de moeilijke gevallen beter te kunnen behandelen worden te Brugge, Saint-Servais en Ruiselede kleine groepen gevormd, waar een zeer persoonlijk regime wordt aangepast aan de noodwendigheden van ieder geval en die onder toezicht van het medisch-zielkundig personeel staan.

Het beroepsonderwijs werd gewijzigd door de invoering van methodes met het oog op een versnelde opleiding, hetgeen mogelijk werd gemaakt door overleg met de gespecialiseerde diensten van de Nationale Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Werkloosheid.

Over het algemeen mag gezegd worden dat dank zij de aanwezigheid van gespecialiseerd personeel in de gestichten, een betere opleiding en een betere aanwerving van het personeel, de problemen in verband met de opvoeding meer in de diepte behandeld worden. Het gevolg is dat de incidenten in verband met de tucht verminderen en de algemene atmosfeer beter wordt.

Nieuwe verbeteringen worden voorgesteld in het uitvoerig verslag, dat de Raad van advies voor de Kinderbescherming onlangs aan de Minister heeft overgemaakt.

#### § 2. — Aspecten op wetgevend gebied.

De Commissie voor de Justitie die het op 19 maart 1958 ingediend wetsontwerp op de kinderbescherming (stuk 1957-1958, n° 885) in behandeling heeft genomen, heeft een sub-commissie belast met het opstellen van een inleidend verslag.

Sedertdien is ook een wetsvoorstel ingediend (stuk 1959-1960, n° 567).

De Minister heeft een vergelijkende studie van het wetsontwerp en het wetsvoorstel doen maken en hij houdt er zich ter beschikking van de subcommissie om ze in kennis te stellen van de conclusies van deze studie.

### HOOFDSTUK II.

#### BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ.

##### § 1. — Administratieve en technische aspecten.

##### A. — De gestichten tot bescherming van de maatschappij. Verwezenlijkingen in 1960. Stand van de ontwerpen.

Om de nadelen uit de weg te gaan verbonden aan de overbezetting van de gestichten en aan het feit dat twee instanties tegelijk bevoegdheid hebben over eenzelfde gesticht, heeft de Minister zich van 1956 af ten doel gesteld een einde te maken aan het onderbrengen in een enkele inrichting — die zowel van het Ministerie van Volksgezondheid als van het Ministerie van Justitie afhangt — van geesteszieken enerzijds, en van abnormale delinquenten, ander-

La poursuite de cet objectif s'est manifestée :

1. par la décision d'ériger un nouvel établissement de défense sociale;

2. par la création, dans les établissements pénitentiaires, de sections spéciales destinées à recevoir les anormaux délinquants de Mons, de Rekem et de Tournai;

3. par l'extension de la capacité de sections existantes.

a) *Erection d'un nouvel établissement de défense sociale à Paifve.*

Il a été procédé à l'acquisition des terrains.

Pour la construction, deux tranches de 50 millions de francs sont prévues au projet de loi relatif aux investissements, respectivement pour 1961 et 1962.

La tranche prévue pour 1961 fait l'objet d'un crédit inscrit au budget extraordinaire.

Un architecte a été chargé de l'élaboration des plans par le Ministre des Travaux Publics; celui-ci a donné l'assurance que le projet sera soumis à son département dans le plus bref délai.

L'établissement, du type pavillonnaire, aura une capacité de 450 places.

b) *Les sections spéciales pour anormaux délinquants.*

Il y a désormais quatre sections spéciales pour anormaux délinquants.

*Pour les hommes :*

*Merksplas* (221 places) : section réservée aux malades mentaux paisibles, aptes au travail et à la vie en communauté.

*Turnhout* (70 places) : section pour malades mentaux à isoler, choisis parmi les moins dangereux, dont l'état ne nécessite pas de soins médicaux spéciaux et qui peuvent être soumis à un régime rééducatif.

Un médecin anthropologue prête son concours à l'établissement, lequel possède le personnel infirmier indispensable.

La section dispose de nouvelles installations médicales et les locaux de détention ont été modernisés.

*Pour les femmes :*

*Saint-André-lez-Bruges* (55 places) : section pour malades mentales paisibles, aptes à vivre en régime commun.

*Forest* (19 places) : cette section, ouverte tout récemment, est prévue pour les malades mentales à isoler, choisies parmi les moins dangereuses, dont l'état ne nécessite pas de soins médicaux spéciaux et qui peuvent être soumises à un régime rééducatif.

B. — *La population.*

|                                            | Janvier 1961 |
|--------------------------------------------|--------------|
| <i>Etablissements de défense sociale :</i> |              |
| Tournai . . . . .                          | 458          |
| Mons . . . . .                             | 34           |
| Rekem . . . . .                            | 143          |
| Total . . . . .                            | 635          |

Dit oogmerk werd nagestreefd :

1. door een beslissing te nemen in zake de oprichting van een nieuw gesticht tot bescherming van de maatschappij;

2. door in de strafinrichtingen bijzondere afdelingen in te stellen bestemd om abnormale delinkwenten uit Bergen, Rekem en Doornik op te nemen;

3. door het accommodatievermogen van de bestaande afdelingen uit te breiden.

a) *Oprichting van een nieuw gesticht tot bescherming van de maatschappij te Paifve.*

De gronden zijn aangekocht.

Voor de bouw is voor 1961 en 1962 telkens een tranche van 50 miljoen frank uitgetrokken, zoals blijkt uit het ontwerp van wet betreffende de investeringen.

Voor de tranche 1961 is een krediet uitgetrokken op de buitengewone begroting.

De Minister van Openbare Werken heeft een architect opdracht gegeven de plannen op te maken; hij heeft de verzekering gegeven dat het ontwerp zo spoedig mogelijk aan mijn departement zal worden overgemaakt.

In de gestichten van het paviljoentype zullen 450 personen kunnen worden ondergebracht.

b) *De bijzondere afdelingen voor abnormale delinkwenten.*

Voortaan zullen er vier bijzondere afdelingen voor abnormale delinkwenten zijn.

*Voor de mannen :*

*Merksplas* (221 plaatsen) : afdeling bestemd voor de kalme geesteszieken die geschikt zijn om te werken en om in gemeenschapsverband te leven.

*Turnhout* (70 plaatsen) : afdeling voor af te zonderen geesteszieken, gekozen uit de minst gevaarlijke, wier toestand geen speciale geneeskundige verzorging vereist en die onder wederopvoedingsbehandeling kunnen worden gesteld.

Aan de inrichting is een geneesheer-anthropoloog verbonden; voorts beschikt ze over het onontbeerlijke verplegend personeel.

De afdeling is voorzien van nieuwe medische installaties en de bewaringslokalen zijn gemoderniseerd.

*Voor de vrouwen :*

*St. Andries Brugge* (55 plaatsen) : afdeling voor kalme geesteszieken die geschikt zijn om in gemeenschapverband te leven.

*Vorst* (19 plaatsen) : deze nog maar pas opengestelde afdeling is bestemd voor de af te zonderen geesteszieken, te kiezen uit de minst gevaarlijk, wier toestand geen speciale geneeskundige verzorging vraagt en die onder wederopvoedingsbehandeling kunnen worden gesteld.

B. — *Aantal geïnterneerden.*

|                                                         | Januari 1961. |
|---------------------------------------------------------|---------------|
| <i>Gestichten tot bescherming van de maatschappij :</i> |               |
| Doornik . . . . .                                       | 458           |
| Bergen . . . . .                                        | 34            |
| Rekem . . . . .                                         | 143           |
| Totaal . . . . .                                        | 635           |

*Sections spéciales :*

|                               |     |
|-------------------------------|-----|
| Merksplas ... ..              | 186 |
| Turnhout ... ..               | 52  |
| Saint-André-lez-Bruges ... .. | 26  |
| Total ... ..                  | 264 |
| Total général ... ..          | 899 |

## § 2. — Aspects législatifs.

Le Ministre de la Justice a déposé au Sénat, le 2 septembre 1960 (doc. 1959-1960, n° 514), un projet de loi de défense sociale à l'égard des anormaux.

La réforme proposée vise principalement :

- à assurer une défense plus efficace des délinquants anormaux;
- à conférer un caractère curatif au traitement de défense sociale;
- à garantir la protection de la société contre les agissements répétés de délinquants anormaux;
- à organiser l'administration des biens des internés.

La Commission de la Justice du Sénat a désigné un rapporteur.

## CHAPITRE III.

## LE PROBLEME DE L'INCIVISME.

## § 1. — Les détenus pour infraction contre la Sûreté de l'Etat.

Ce problème a déjà fait l'objet de très nombreuses communications de la part des ministres qui, au cours des dix dernières années, ont assumé la direction du Département.

La situation se présente aujourd'hui comme suit :

Il y a encore 99 détenus « inciviques », soit :

|                                       |    |
|---------------------------------------|----|
| Condamnés à mort (par défaut) ... ..  | 2  |
| Condamnés à perpétuité :              |    |
| Arrêtés motivés ... ..                | 56 |
| Cas ordinaires ... ..                 | 33 |
| Condamnés à des peines à temps ... .. | 8  |
|                                       | 99 |

Le Ministre propose de soumettre chaque cas individuel à l'avis du comité consultatif avant d'envisager une libération.

Il a demandé à ce comité de se réunir d'une manière suivie.

## § 2. — L'article 123sexies du Code pénal.

Le projet de loi relatif à l'application de l'article 123sexies a fait l'objet de la part de la Commission de la Justice du Sénat, d'un rapport détaillé.

*Bijzondere afdelingen :*

|                               |     |
|-------------------------------|-----|
| Merksplas ... ..              | 186 |
| Turnhout ... ..               | 52  |
| St. Andries bij Brugge ... .. | 26  |
| Totaal ... ..                 | 264 |
| Algemeen totaal ... ..        | 899 |

## § 2. — Aspecten op wetgevend gebied.

Mijn voorganger heeft op 2 september 1960 bij de Senaat een wetsontwerp ingediend tot bescherming van de maatschappij tegen abnormalen.

De voorgenomen hervorming beoogt in de eerste plaats :

- de verdediging van de abnormale delinquenten zo doelmatig mogelijk te maken;
- aan de behandeling tot bescherming van de maatschappij een curatief karakter te verlenen;
- de samenleving te beschermen tegen de herhaalde daden van abnormale delinquenten;
- het beheer over de goederen der geïnterneerden te organiseren.

De Senaatscommissie van Justitie heeft een verslaggever aangewezen.

## HOOFDSTUK III.

## HET PROBLEEM VAN HET INCIVISME.

## § 1. — De gedetineerden wegens misdrijven tegen de veiligheid van de Staat.

Dit probleem heeft aanleiding gegeven tot zeer talrijke mededelingen vanwege de ministers die, in de loop der tien laatste jaren, de directie van het Departement hebben waargenomen.

De toestand doet zich thans als volgt voor :

Er zijn nog 99 gedetineerde « incivieken », hetzij :

|                                           |    |
|-------------------------------------------|----|
| Terdoodveroordeelden (bij verstek) ... .. | 2  |
| Levenslang veroordeelden :                |    |
| Bij gemotiveerde arresten ... ..          | 56 |
| Gewone gevallen ... ..                    | 33 |
| Veroordeelden tot tijdsstraffen ... ..    | 8  |
|                                           | 99 |

De Minister stelt zich voor elk individueel geval aan het advies van het raadgevend comité voor te leggen vooraleer een invrijheidsstelling te overwegen.

Hij heeft aan dit comité gevraagd geregeld te vergaderen.

## § 2. — Artikel 123sexies de van het Strafwetboek,

Het wetsontwerp betreffende de toepassing van artikel 123sexies is het voorwerp geweest van het een uitvoerig verslag vanwege de Senaatscommissie van Justitie.

La Commission a suggéré une série de modifications à apporter au projet tel qu'il a été voté par la Chambre. Un amendement a été déposé par mon prédécesseur. Comme on le sait le problème que soulève cette question a une répercussion internationale : la Cour internationale des droits de l'homme siégeant à Strasbourg est, en effet, saisie d'un litige au sujet de la portée de l'article 123sexies du code pénal belge.

### TROISIEME PARTIE.

#### PROBLEMES EXAMINES AU COURS DE LA DISCUSSION.

##### CHAPITRE PREMIER.

#### PROBLEMES RELATIFS A LA JEUNESSE.

##### § 1. — Le développement de la délinquance juvénile.

Un membre a souhaité la publication dans le rapport, d'une statistique du développement de la délinquance juvénile en Belgique, comparé à celui enregistré dans les autres pays du Benelux, voire de l'Europe des Six.

Une telle statistique n'a pas été établie et son élaboration se heurte aux inconvénients résultant

— d'une part, du caractère très fragmentaire des données disponibles;

— d'autre part, du caractère variable, d'un pays à l'autre, des méthodes et des éléments pris comme bases statistiques, telles que la définition de la délinquance juvénile, les groupes d'âge en cause, les périodes envisagées, etc.

Telle est la conclusion à laquelle ont abouti deux tentatives opérées tout récemment :

— la première, en juillet 1960, par le Comité européen pour les problèmes criminels (La délinquance juvénile dans l'Europe d'après-guerre, Conseil de l'Europe Strasbourg, 1960);

— la seconde, en août 1960, par le Deuxième Congrès des Nations Unies, pour la prévention du crime et le traitement des délinquants (nouvelles formes de délinquance juvénile, Rapport général de Wolf Middendorff et Rapport rédigé par le Secrétariat, O. N. U., Département des Affaires Economiques et Sociales, New-York, 1960, doc. A/Conf. 17 juin et A/Conf. 17 juillet).

Force est de se limiter à reproduire certains chiffres puisés dans leur contexte national et à rechercher les tendances que révèlent ces chiffres et les timides rapprochements qu'il est permis de faire d'une époque à l'autre et d'un pays à l'autre (Cf. table, p. 21).

De Commissie heeft een reeks, in het ontwerp zoals het door de Kamer was gestemd geworden, aan te brengen wijzigingen voorgesteld. Een amendement werd door mijn voorganger ingediend. Zoals men weet heeft het probleem, door deze aangelegenheid gesteld, een weerklank op het internationaal vlak : voor het Internationale Hof van de rechten van de mens, zetelende te Straatsburg, werd inderdaad een geschil aanhangig gemaakt over de draagwijdte van artikel 123sexies van het Belgisch Strafwetboek.

### DERDE DEEL.

#### TIJDENS DE BESPREKING ONDERZOCHE VRAAGSTUKKEN.

##### HOOFDSTUK I.

#### PROBLEMEN IN VERBAND MET DE JEUGD.

##### § 1. — De uitbreiding van de jeugdmisdadigheid.

Een lid wenste de bekendmaking in het verslag van een statistiek over de uitbreiding der jeugdmisdadigheid in België, vergeleken met deze welke vastgesteld wordt in de andere Beneluxlanden in het Europa der Zes.

*Antwoord :*

Dergelijke statistiek werd nog niet opgemaakt en haar uitwerking stuit op bezwaren welke het gevolg zijn :

— enerzijds, van het fragmentarisch karakter der beschikbare gegevens;

— anderzijds, van het veranderlijk karakter, van het ene land tot het andere, van de methodes en van de elementen welke tot grondslag genomen worden voor deze statistieken, zoals de bepaling van de jeugdmisdadigheid, de betrokken leeftijdsgroepen, de in beschouwing genomen tijdspannen, enz.

Aldus luidt de conclusie waartoe twee onlangs gedane popingen hebben geleid :

— de eerste, in juli 1960, door het Europees comité voor criminele problemen. (De jeugdmisdadigheid in het na-oorlogse Europa, Raad van Europa, Straatsburg, 1960).

— de tweede, in augustus 1960, door het Tweede Congres der Verenigde Naties ter voorkoming van het misdrijf en ter behandeling der delinquenten (nieuwe vormen van jeugdmisdadigheid, Algemeen Verslag de Wolf, Middendorff en verslag uitgebracht door het secretariaat, O. V. N., Departement voor Economische en Sociale Aanglegenheden, New-York, 1960, stuk A/Conf. 17 juni en A/Conf. 17 juli).

Men is verplicht zich te beperken tot het overnemen van sommige, uit hun nationaal verband geputte cijfers, naar de strekkingen te zoeken waarop deze cijfers wijzen en tot het maken van voorzichtige vergelijkingen van het ene tot het andere en van het ene land tot het andere (Cfr tabel, bladzijde 21).

## Délinquants mineurs jugés ou condamnés.

## Betichte of veroordeelde minderjarige delinquenten.

| Années<br>Jaren | Belgique<br>België                          |                             |                                            |                             | France<br>Frankrijk                         |                             |                                            |                             | Allemagne<br>fédérale<br>Bonds-<br>republiek<br>Duitsland | Italie<br>Italië |
|-----------------|---------------------------------------------|-----------------------------|--------------------------------------------|-----------------------------|---------------------------------------------|-----------------------------|--------------------------------------------|-----------------------------|-----------------------------------------------------------|------------------|
|                 | Moins<br>de 18 ans<br>Minder<br>dan 18 jaar | Taux de<br>délinq.<br>(1) % | De 16 à<br>21 ans<br>Van 16 tot<br>21 jaar | Taux de<br>délinq.<br>(1) % | Moins<br>de 18 ans<br>Minder<br>dan 18 jaar | Taux de<br>délinq.<br>(1) % | De 18 à<br>21 ans<br>Van 18 tot<br>21 jaar | Taux de<br>délinq.<br>(1) % | De 14 à<br>18 ans<br>Van 14 tot<br>18 jaar                |                  |
| 1939            | 2.029                                       | 0,88                        | 2.313                                      | 3,62                        |                                             |                             |                                            |                             |                                                           |                  |
| 1946            | 4.751                                       | 2,24                        | 3.222                                      | 5,24                        | 29.526                                      | 4,77                        | 36.035                                     | 18,44                       |                                                           |                  |
| 1947            | 3.537                                       |                             | 2.943                                      |                             |                                             |                             |                                            |                             |                                                           |                  |
| 1948            | 3.408                                       |                             | 3.867                                      |                             |                                             |                             |                                            |                             |                                                           |                  |
| 1949            | 2.605                                       |                             | 3.817                                      |                             | 21.185                                      |                             |                                            |                             |                                                           |                  |
| 1950            | 2.572                                       | 1,18                        | 3.038                                      | 4,80                        | 17.944                                      | 3,15                        | 20.940                                     | 10,62                       |                                                           |                  |
| 1951            | 2.370                                       |                             | 3.379                                      |                             | 14.971                                      |                             |                                            |                             | 30.495                                                    | 26.025           |
| 1952            | 2.499                                       |                             | 3.229                                      |                             | 14.624                                      |                             |                                            |                             | 30.000                                                    | 22.859           |
| 1953            | 2.172                                       |                             | 2.490                                      |                             | 14.070                                      |                             |                                            |                             | 28.317                                                    | 20.851           |
| 1954            | 2.379                                       | 1,05                        | 2.044                                      | 3,52                        | 13.504                                      | 2,42                        | 12.980                                     | 7,18                        | 29.219                                                    | 21.578           |
| 1955            | 2.060                                       |                             | 2.188                                      |                             | 13.975                                      |                             |                                            |                             | 33.882                                                    | 20.553           |
| 1956            | 2.510                                       |                             | 3.022                                      |                             | 14.778                                      |                             |                                            |                             | 37.183                                                    | 23.665           |
| 1957            | 2.119                                       |                             | 3.026                                      |                             | 16.366                                      | 2,60                        | 24.000                                     | 14,04                       | 42.434                                                    | 23.534           |
| 1958            | 2.444                                       | 1,01                        | 2.818                                      | 5,29                        | 18.900                                      | 2,88                        |                                            |                             |                                                           | 24.078           |
| 1959            | 2.663                                       |                             | 2.939                                      |                             |                                             |                             |                                            |                             |                                                           |                  |

(1) Proportion en % des délinquants mineurs par rapport à la population juvénile correspondante. Ce taux constitue, pour la Belgique, une donnée inédite; il exprime le rapport du nombre des délinquants mineurs (mineurs jugés par le tribunaux pour enfants + condamnés de 16 à 21 ans) au chiffre de la population juvénile fourni, pour les années considérées par la répartition ou la population selon l'âge de l'Annuaire statistique.

(1) Verhouding percentsgewijze van de minderjarige delinquenten ten aanzien van de overeenstemmende jeugdbevolking. Deze verhouding is voor België, een volkomen nieuw gegeven; zij geeft de verhouding weer van het aantal minderjarige delinquenten (minderjarigen bereikt door de Vrederechtbanken + veroordeelde van 16 tot 21 jaar) tot het cijfer van de jeugdbevolking voor de bedoelde jaren door de verdeling of de bevolking volgens de leeftijd van het Statistisch Jaarboek.

## Sources :

## Belgique.

— A. Racine. La délinquance juvénile en Belgique de 1939 à 1957. Centre d'étude de la délinquance juvénile. Bruxelles, 1959.

— Application de la loi du 15 mai 1912 sur la protection de l'enfance. Résultats statistiques comparatifs. Années 1939 à 1959.

— Statistiques de la Protection de l'Enfance.

— Statistiques de la Protection de l'Enfance. Année 1959.

— Statistiques criminelles.

— Annuaire statistique de la Belgique.

## France.

— Ministère de la Justice. Direction de l'éducation surveillée. Rapport annuel à Mr le Garde des Sceaux. Imprimerie administrative, Melun, 1959.

## Bronnen :

## België:

— A. Racine. La délinquance juvénile en Belgique de 1939 à 1957. Studiecentrum voor jeugdmisdadigheid, Brussel, 1959.

— Toepassing van de wet van 15 mei 1912 op de kinderscherming. Vergelijkende statistische uitslagen. Jaren 1939 tot 1959.

— Statistieken van de Kinderbescherming.

— Statistieken van de Kinderbescherming. Jaar 1959.

— Criminele statistieken.

— Statistisch Jaarboek van België.

## Frankrijk.

— Ministère de la Justice. Direction de l'éducation surveillée. Rapport annuel à M. le Garde des Sceaux. Imprimerie administrative, Melun, 1959.

*Autres pays.*

- Conseil de l'Europe, documents cités ci-dessus.
- Nations Unies, documents cités ci-dessus.

Les pays considérés ont enregistré une évolution parallèle : la délinquance juvénile y a augmenté après la guerre et diminué ensuite, tantôt rapidement et nettement, comme en France, parfois plus timidement, comme en Belgique.

Tous font maintenant face à une nouvelle vague de délinquance qui, si elle prend ailleurs, en Allemagne fédérale par exemple, des proportions considérables, n'atteint pas en Belgique et en Italie un degré de gravité semblable.

Quant aux statistiques néerlandaises, elles ne constituent en aucune façon, de l'aveu même de leurs auteurs, une mesure exacte de la délinquance, les cas étant traités tantôt selon la procédure pénale, tantôt selon la procédure civile. Tout au plus peut-on dire que l'augmentation de la délinquance juvénile d'après guerre a été moins marquée, qu'elle a été suivie d'une diminution, puis en 1957 d'une recrudescence.

L'évolution confirme ainsi la tendance constatée dans les autres pays.

## § 2. — Le Centre belge d'étude de la délinquance juvénile.

Un membre a demandé la justification du crédit d'un million de francs prévu à l'article 22-11 du budget en faveur de ce Centre.

### Réponse :

La Belgique s'honore d'être un des quelques pays où les pouvoirs publics se sont préoccupés d'intégrer, dans leur programme de politique criminelle, les recherches systématiques sur la délinquance juvénile.

Ce problème social n'avait plus donné lieu en Belgique, au moment où fut créé le Centre, à une seule investigation scientifique depuis près de vingt ans.

Le Centre d'étude de la délinquance juvénile, qui s'est signalé, tant en Belgique qu'à l'étranger, par le nombre et la diversité de ses activités, est un organisme privé de caractère interuniversitaire. En effet, un délégué de chacune des quatre universités fait partie du conseil d'administration, le bureau est présidé par le Directeur de l'Institut de Sociologie Solvay et le vice-Président du même bureau appartient au corps enseignant de l'Université de Louvain.

La justification du subside alloué au Centre est, chaque année, soumise à un examen attentif de la part de mes services.

Quant à l'activité du Centre, elle a fait l'objet d'une note annexée au rapport de la Commission de la Justice sur le budget de l'exercice 1960 (Doc. Chambre 1959-60 4-VII n° 2 page 53).

Il suffira donc de fournir un aperçu schématique.

### 1) Organisation de colloques.

a) Mars 1958, à la Fondation Universitaire : L'évolution d'une notion : la délinquance juvénile.

b) Novembre 1960, au Palais des Congrès : Les nouvelles formes de traitement de la délinquance juvénile.

*Andere landen.*

- Raad van Europa, hierbovenvermelde documenten.
- Verenigde Naties, hierbovenvermelde documenten.

De in beschouwing genomen landen hebben een parallelle evolutie geboekt : de jeugdmisdadigheid is er, na de oorlog, vermeerderd en vervolgens afgenomen, soms op snelle en treffende wijze, zoals in Frankrijk, soms in mindere mate, zoals in België. Alle landen staan thans voor een nieuwe uitbarsting der misdadigheid, welke, indien zij elders, in de Bondsrepubliek Duitsland bijvoorbeeld, aanzienlijk is, toch in België en in Italië geen gelijkwaardige normen bereikt.

Wat de Nederlandse statistieken betreft, zij zijn in geen geval, volgens de bekentenis zelf van diegenen die ze opmaken, een juiste maatstaf voor de misdadigheid, daar de gevallen nu eens behandeld worden volgens de strafrechtspiegeling en dan weer volgens de burgerlijke rechtspiegeling. Er mag hoogstens worden gezegd dat de vermeerdering van de na-oorlogse jeugdmisdadigheid minder scherp was, dat zij gevolgd werd door een vermindering en vervolgens, in 1957, door een heropleving.

De evolutie bevestigt aldus de strekking welke in andere landen wordt vastgesteld.

## § 2. — Het Belgisch studiecentrum voor de jeugdmisdadigheid.

Een lid heeft naar de verantwoording gevraagd voor het krediet van een miljoen frank dat is ingeschreven onder artikel 22-11 van de begroting ten gunste van dit Centrum.

### Antwoord :

België is er fier over één der zeldzame landen te zijn waar de overheid zich zich erover bezorgd heeft gemaakt in haar programma van beleid in strafzaken de systematische opzoekingen inzake jeugdmisdadigheid op te nemen.

Dit sociaal probleem had in België op het ogenblik waarop het Centrum gesticht werd, sedert nagenoeg twintig jaar, geen aanleiding meer gegeven tot één enkele wetenschappelijke opzoeking.

Het Studiecentrum voor de jeugdmisdadigheid, hetwelk zowel in België als in het buitenland uitmuntte door het aantal en de verscheidenheid van zijn werkzaamheden, is een private instelling met interuniversitair karakter. Een afgevaardigde van elk der vier universiteiten maakt inderdaad deel uit van de beheerraad; het bureau staat onder het voorzitterschap van de Directeur van het Solvay-Instituut voor Sociologie en de Ondervoorzitter van dit bureau maakt deel uit van het lerarenkorps van de Leuvense universiteit.

De verantwoording van de toegekende toelage wordt ieder jaar onderworpen aan een aandachtig onderzoek van wege mijn diensten.

Wat de bedrijvigheid van het Centrum betreft, deze bedrijvigheid heeft aanleiding gegeven tot een nota in bijlage tot het verslag van de Commissie voor de Justitie over de begroting voor het dienstjaar 1960 (Stuk. Kamer, 1959-1960, 4-VII (n° 2, bladzijde 53).

Het volstaat dus een schematisch overzicht te geven :

### 1) Inrichting van colloquia.

a) Maart 1958, in de Universitaire Stichting : de evolutie van een begrip : de jeugdmisdadigheid.

b) November 1960, in het Paleis der Congressen : de nieuwe vormen van behandeling van de jeugdmisdadigheid.

2) *Publication des résultats de travaux.*

a) Evolution d'une notion : la délinquance juvénile,  
b) La délinquance juvénile en Belgique de 1939 à 1957,  
Prix Henri Jaspar,

c) La déchéance de la puissance paternelle en Belgique,  
d) De ontzetting uit de ouderlijke macht in België,

Ces deux derniers ouvrages sont le résultat de recherches faites à la demande du Ministre de la Justice.

e) Petits voleurs de grands magasins.

3) *Travaux pratiques effectués à la demande du département de la Justice.*

Ex. — Etude des réformes à apporter aux statistiques de la Protection de l'Enfance.

4) *Préparation des rapports belges pour certains congrès internationaux.*5) *Certains verront le jour dans les prochains mois.*

a) Le rôle de l'école dans la prévention et le traitement de la délinquance juvénile.

A paraître début 1962.

b) Monographie de quelques familles-problèmes de la région de Mons (prolongement de l'étude sur la déchéance de la puissance paternelle).

A paraître vers l'été 1961.

c) Monographie de la délinquance juvénile en Belgique en 1958 et 1959.

A paraître au printemps 1961.

d) Etude du phénomène des « Blousons noirs » de Gand; ainsi que dans quelques autres régions du pays, à l'initiative du Ministre de la Santé publique et de la Famille.

A paraître en 1962.

Il paraît ainsi démontré :

— que le Centre d'étude de la délinquance juvénile, organisme jeune aux ressources financières modestes, a donné des preuves évidentes de sa vitalité, de sa compétence et de son rendement;

— qu'il sert avec honneur non seulement la cause du progrès social, mais aussi le prestige de la Belgique sur le plan international;

— qu'il constitue un des outils de cette politique de recherche scientifique que l'on ne cesse de prôner dans le pays comme un des problèmes vitaux de notre temps.

§ 3. — *Les rapports du Ministère de la Justice avec les centres d'information et de recherche des pays voisins.*

Réponse :

Le Centre de Formation et d'Etude de l'Education Surveillée à Vaucresson, dont un membre de la Commission a parlé, dépend directement du Ministère de la Justice de la République française.

2) *Bekendmaking der uitslagen van werken.*

a) Evolutie van en begrip : de jeugdmisdadigheid.

b) La délinquance juvénile en Belgique de 1939 à 1957, Henri-Jaspar-prijs.

c) La déchéance de la puissance paternelle en Belgique.

d) De ontzetting uit de ouderlijke macht in België.

Deze twee laatste werken zij het resultaat van opzoeken die gedaan werden op aanvraag van de Minister van Justitie.

e) Petits voleurs de grands magasins.

3) *Practische werken uitgevoerd op aanvraag van het departement van Justitie.*

Voorb. — Studie over de hervormingen welke in de statistieken voor Kinderwelzijn dienen aangebracht te worden.

4) *Voorbereiding van de Belgische verslagen voor sommige internationale congressen.*5) *Sommige zullen in de loop van de komende maanden verschijnen.*

a) De rol van de school bij de voorkoming en de behandeling van de jeugdmisdadigheid.

Verschijnt begin 1962.

b) Monografie over enige gezinnen-problemen uit de streek van Bergen (voortzetting van de studie over de ontzetting uit de ouderlijke macht).

Verschijnt in de zomer van 1961.

c) Monografie over de jeugdmisdadigheid in België in 1958 en 1959.

Verschijnt in het voorjaar van 1961.

d) Studie over het verschijnsel van de « Nozems » te Gent alsook in enkele andere gewesten van het land, op initiatief van de Minister van Volksgezondheid en van het Gezin.

Verschijnt in 1962.

Aldus schijnt bewezen te zijn :

— dat het Studiecentrum voor de jeugdmisdadigheid, jonge instelling met bescheiden financiële middelen, trefende bewijzen geleverd heeft van zijn levenskracht, van zijn bevoegdheid en van zijn rendement.

— dat dit Centrum eervol, niet alleen de sociale vooruitgang, doch ook het aanzien van België op het internationaal vlak dient;

— dat dit Centrum een der werktuigen van die politiek van wetenschappelijk onderzoek is welke voortdurend wordt voorgestaan doorheen het land als zijnde een der levensproblemen van onze tijd.

§ 3. — *De betrekkingen van het Ministerie van Justitie met de inlichtings- en navorsingscentra in de buurlanden.*

Antwoord.

Het « Centre de Formation et d'Etude de l'Education surveillée » te Vaucresson, waarover een lid van de commissie het had, hangt rechtstreeks af van het Ministerie van Justitie van de Franse Republiek.

La Chancellerie y dispose d'un important personnel qui s'y livre à des activités de recherches, de statistiques, de documentation et qui, d'autre part, assure le recrutement et la formation du personnel nécessaire aux services judiciaires et administratifs de protection de l'enfance.

L'Office belge de la Protection de l'Enfance a pris l'initiative d'examiner avec les administrations-sœurs des pays voisins, c'est-à-dire, d'une part, la « 7<sup>de</sup> Afdeling-Directie Kinderbescherming » du Ministère de la Justice à La Haye et d'autre part, la direction de l'Education Surveillée à Paris, dans quelle mesure des membres des services belges de protection de l'enfance des deux rôles linguistiques pourraient être admis à participer aux activités organisées à La Haye et à Vaucresson.

Une première réalisation a été enregistrée : trois membres du personnel de direction pédagogique des établissements de Mol-Centre et de Ruiselede ont participé à des sessions de formation au « Centraal Opvoedingsinstituut » du Ministère de la Justice à La Haye.

L'Office de la Protection de l'Enfance espère que des réalisations semblables pourront être mises sur pied avec la direction de l'Education Surveillée pour le personnel d'expression française.

Il souhaite néanmoins la création, au sein de l'administration belge, d'organismes semblables à ceux dont disposent les administrations française et néerlandaise : en effet, la mission de dresser les statistiques officielles et surtout de recruter et de former le personnel des services de protection de l'enfance est de la compétence du Département et ne pourrait être dévolue au Centre d'Etudes de la Délinquance juvénile, organisme privé dont l'activité s'exerce dans le domaine exclusif de la recherche scientifique.

#### § 4. — L'application de la loi du 15 juillet 1960 sur la préservation morale de la jeunesse.

Plusieurs membres souhaitent connaître les résultats de l'application de cette loi, en ce qui concerne l'accès des mineurs aux salles de danse.

Dans certains arrondissements, la poursuite des objectifs de la loi serait tenue en échec par l'organisation de parties dansantes par des associations culturelles ou sportives, alors que des règlements communaux antérieurs faisaient obstacle à l'accès des mineurs à ces parties dansantes.

Dans d'autres arrondissements, la loi aurait produit des effets favorables.

En vue de permettre de se faire une idée d'ensemble, le Ministre a, par voie de circulaire, demandé l'avis des autorités judiciaires.

## CHAPITRE II.

### PROBLEMES RELATIFS AUX ETABLISSEMENTS PENITENTIAIRES ET DE DEFENSE SOCIALE.

#### § 1. — La situation des personnes placées en observation dans les annexes psychiatriques.

Un membre a critiqué ce qui se passe dans les annexes psychiatriques où des personnes sont mises en observation en application de la loi de défense sociale et y séjournent trop longtemps dans le désœuvrement.

De Chancellerie beschikt er over een belangrijke staf personeel, dat er navorsingen doet, statistieken opmaakt, documentatie verzamelt en tevens instaat voor het aanwerven en het opleiden van het benodigde personeel voor de gerechtelijke en administratieve diensten van de kinderbescherming.

De Belgische Dienst voor Kinderbescherming heeft het initiatief genomen om, samen met de zusteradministraties in de buurlanden, namelijk enerzijds de 7<sup>de</sup> Afdeling-Directie Kinderbescherming van het Ministerie van Justitie te 's-Gravenhage en, anderzijds, de « Direction de l'Education Surveillée » te Parijs, na te gaan hoever het mogelijk zou zijn leden van de Belgische diensten voor kinderbescherming van beide taalrollen te laten deelnemen aan de werkzaamheden te 's-Gravenhage en te Vaucresson.

Als eerste resultaat van dat initiatief is te vermelden dat drie leden van het leidend pedagogisch personeel der inrichtingen te Mol-Centrum en Ruiselede hebben deelgenomen aan opleidingscursussen in het Centraal Opleidings Instituut van het Ministerie van Justitie te 's-Gravenhage.

De Dienst voor kinderbescherming hoopt dat voor het Franstalige personeel soortgelijke overeenkomsten zullen kunnen worden gesloten met de « Direction de l'Education Surveillée ».

Hij geeft evenwel de wens te kennen dat in de Belgische administratie instellingen van dezelfde aard worden opgericht als die waarover de Franse en de Nederlandse administratie beschikken : het opmaken van officiële statistieken en vooral het aanwerven en opleiden van het personeel der diensten voor kinderbescherming zijn immers taken die tot de bevoegdheid van het Departement behoren en niet mogen worden opgedragen aan het Studiecentrum voor de Jeugdmisdadigheid, een private instelling die uitsluitend werkzaam is op het gebied van de wetenschappelijke navorsing.

#### § 4. — Toepassing van de wet van 15 juli 1960 op de zedelijke bescherming van de jeugd.

Verscheidene leden wensen te weten welke resultaten de toepassing van deze wet heeft opgeleverd met betrekking tot de toegang van minderjarigen tot de danszalen.

In sommige arrondissementen schijnt het door de wet nagestreefde doel onmogelijk te worden gemaakt door het inrichten van danspartijen door culturele of sportverenigingen, terwijl vroegere gemeentelijke reglementen de minderjarigen de toegang tot dergelijke danspartijen verhinderden.

In andere arrondissementen schijnt de wet gunstige gevolgen te hebben gehad.

Om het mogelijk te maken zich een overzichtelijk beeld te vormen, heeft de Minister de gerechtelijke autoriteiten bij rondzendbrief om hun advies verzocht.

## HOOFDSTUK II.

### PROBLEMEN IN VERBAND MET DE STRAFINRICHTINGEN EN DE GESTICHTEN TOT BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ.

#### § 1. — Toestand van de personen in observatie geplaatst in de psychiatrische afdelingen.

Een lid heeft kritiek uitgebracht op de psychiatrische afdelingen waar personen in observatie gesteld worden in toepassing van de wet tot bescherming van de maatschappij en er te veel tijd in ledigheid doorbrengen.

*Réponse :*

Il convient d'observer, à cet égard, que ce n'est pas l'Administration qui décide de la durée de la mise en observation des inculpés en application de la loi de défense sociale, mais bien les autorités judiciaires.

Chaque chef d'établissement a pour mission de rechercher du travail pour cette catégorie de détenus, mais il faut admettre qu'il existe de très sérieuses difficultés d'occuper continuellement les intéressés. Pour permettre l'observation, ils doivent en effet rester en salle commune où il serait dangereux de prévoir l'outillage généralement nécessaire pour un travail intéressant. Dès lors, seuls quelques menus travaux de simple occupation peuvent leur être confiés.

**§ 2. — Le prix de la journée d'entretien dans les établissements pénitentiaires et de défense.**

Un membre a demandé des renseignements précis à cet égard, notamment la somme affectée au confort personnel des détenus et des intéressés. Voici la réponse du Ministre.

**1) Etablissements pénitentiaires émergeant directement au budget ordinaire du Ministère de la Justice.**

28 établissements — population totale :  $\pm$  3.700.

Prix de la journée d'entretien destiné au confort personnel des détenus :

a) *nourriture* : le coût moyen de la nourriture est de :

18 francs par jour et par détenu pour les valides;

25 francs par jour et par détenu pour les malades;

b) *habillement* : un montant de  $\pm$  1.080 francs par an et par détenu est consacré à l'habillement.

Il s'agit bien entendu d'une moyenne, les dépenses de ce genre étant variables d'une année à l'autre.

**2) Etablissements pénitentiaires émergeant au budget pour ordre.**

3 établissements (Merksplas, Wortel, Saint-André-lez-Bruges) — population totale :  $\pm$  1.900.

Le département de la Justice paie un prix de journée d'entretien à ces établissements. Il s'agit d'un prix *forfaitaire* qui englobe toutes les dépenses qu'entraînent l'hébergement et la surveillance des personnes placées dans ces établissements.

A l'heure actuelle, ces prix sont fixés comme suit :

Merksplas : invalides 110 francs (1) — valides 100 francs.

Wortel : invalides 84 francs — valides 79 francs.

Saint-André-lez-Bruges : femmes 86 francs (1) — enfants 43 francs.

(1) Des propositions ont été soumises au Ministre des Finances en vue de porter le taux

pour Merksplas : de 110 à 117 francs,  
de 100 à 107 francs;  
pour St-André : de 86 à 106 francs,  
de 43 à 53 francs.

*Antwoord :*

In dit verband moet opgemerkt worden dat niet de Administratie, doch de rechterlijke overheden beslissen voor welke duur de beklaagde in observatie gesteld wordt in toepassing van de wet tot bescherming van de maatschappij.

Het is de taak van ieder hoofd van een inrichting of gesticht werk te vinden voor deze categorie van gedetineerden, maar men moet toegeven dat hun bestendige tewerkstelling op zeer ernstige moeilijkheden stuit. Om de observatie mogelijk te maken moeten zij inderdaad in gemeenschappelijke zalen blijven en het zou gevaarlijk zijn ze de werktuigen te geven die doorgaans voor een interessant werk nodig zijn. Om deze reden kunnen ze enkel belast worden met enkele kleine werken waarvoor geen gereedschap moet gebruikt worden.

**§ 2. — Bedrag van het dagelijks onderhoud in de strafinrichtingen en de gestichten tot bescherming van de maatschappij.**

Een lid wenst dienaangaande nauwkeurige gegevens te bekomen, onder meer welk bedrag besteed wordt voor het persoonlijk comfort van de gedetineerden en geïnterneerden. Ziehier het antwoord van de Minister.

**1) Strafinrichtingen die rechtstreeks ressorteren onder de gewone begroting van het Ministerie van Justitie.**

28 inrichtingen — totaal aantal gedetineerden :  $\pm$  3.700.

Bedrag van het dagelijks onderhoud bestemd voor het persoonlijk comfort van de gedetineerden.

a) *Voeding* : de gemiddelde kostprijs van de voeding bedraagt :

18 frank per dag en per gedetineerde wanneer deze laatste gezond is;

25 frank per dag en per gedetineerde wanneer deze laatste ziek is.

b) *Kleding* : voor de kleding wordt per jaar en per gedetineerde een bedrag van  $\pm$  1.080 frank uitgetrokken.

Het betreft hier natuurlijk een gemiddelde want de uitgaven op dit gebied zijn verschillend van het ene jaar tot het andere.

**2) Strafinrichtingen ressorterend onder de begroting voor orde.**

3 inrichtingen (Merksplas, Wortel, Sint-Andries-bij-Brugge), totaal aantal gedetineerden :  $\pm$  1.900.

Het departement van Justitie betaalt een bedrag voor dagelijks onderhoud aan deze inrichtingen. Het betreft een *forfaitair* bedrag voor alle uitgaven in verband met het verblijf van en het toezicht op de personen in deze inrichtingen.

Op het huidig ogenblik zijn deze bedragen de volgende :

Merksplas : niet-valide gedetineerden (1) 110 frank. Valide gedetineerden 100 frank.

Wortel : niet-valide gedetineerden 85 frank. — Valide gedetineerden 79 frank.

Sint-Andries-bij-Brugge : vrouwen 86 frank (1). Kinderen 43 frank.

(1) Voorstellen werden gedaan aan de Minister van Financiën om dit bedrag te brengen

voor Merksplas : van 110 op 117 frank;  
van 100 op 107 frank;  
voor Sint-Andries : van 86 op 106 frank;  
van 43 op 53 frank.

3) *Etablissements de Défense Sociale (Tournai, Rekem, Mons).*

Population totale :  $\pm$  580 internés en vertu de la loi du 9 avril 1930.

Ces établissements dépendent du Ministère de la Santé publique et de la Famille. L'Administration des Etablissements pénitentiaires paie un prix forfaitaire de journée d'entretien pour les malades mentaux qui y sont placés pour son compte.

Ces prix sont fixés par le Département de la Santé publique et de la Famille et s'élèvent à :

91 francs pour Tournai;  
85 francs pour Rekem;  
73 francs pour Mons.

La répartition de ces sommes en frais destinés au confort du détenu et en frais généraux relève de la compétence du Ministre de la Santé publique.

Quant à l'indemnité allouée pour les personnes colloquées à domicile, qu'un membre a jugée insuffisante, sa fixation ressort de la compétence exclusive du Ministre de la Santé publique et de la Famille.

### CHAPITRE III.

#### PROBLEMES RELATIFS A LA LEGISLATION PENALE.

##### § 1. — La réhabilitation.

##### 1) *La réforme envisagée.*

Un membre demande au Ministre d'éclairer la Commission au sujet d'une réforme en cours en matière de réhabilitation.

*Réponse :*

En novembre 1959, une Commission composée de 4 magistrats et de 2 fonctionnaires du Département, a été chargée d'étudier une réforme de la loi du 25 avril 1896 sur la réhabilitation en matière pénale.

Cette Commission a remis son rapport, accompagné d'un avant-projet de loi qu'examinent actuellement les services compétents de mon département. Le Ministre ne manquera pas de saisir la Commission des résultats de cet examen.

##### 2) *La mention de condamnations encourues sur les certificats de bonnes conduite, vie et mœurs, nonobstant la réhabilitation.*

Un membre a constaté que des administrations communales continuent, nonobstant la réhabilitation, à faire mention sur les certificats de bonnes conduite, vie et mœurs, de condamnations encourues.

*Réponse :*

De nombreuses circulaires émanant tant du Ministre de l'Intérieur que de celui de la Justice (la dernière en date du 1<sup>er</sup> septembre 1960 a été publiée au *Moniteur* du 23 septembre 1960, p. 7269) ont attiré l'attention sur

##### 3) *Gestichten tot bescherming van de maatschappij (Doornik, Rekem, Bergen).*

Totaal aantal geïnterneerden :  $\pm$  580 in uitvoering van de wet van 9 april 1930.

Deze gestichten hangen af van het Ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin. Het Bestuur der Strafinrichtingen betaalt een forfaitair bedrag voor dagelijks onderhoud ten gunste van de zieken die er voor zijn rekening geplaatst zijn.

Deze bedragen worden vastgesteld door het Ministerie van Volksgezondheid en van het Gezin en belopen :

91 frank voor Doornik;  
85 frank voor Rekem;  
73 frank voor Bergen;

De verdeling van deze bedragen in kosten bestemd voor het comfort van de gedetineerde en in algemene onkosten is een kwestie die behoort tot de bevoegdheid van het Ministerie van Volksgezondheid.

Een lid acht de vergoeding toegekend voor de bij particulieren geplaatste personen ontoereikend, doch de vaststelling ervan is uitsluitend de zaak van de Minister van Volksgezondheid en van het Gezin.

### HOOFDSTUK III.

#### PROBLEMEN IN VERBAND MET DE STAFWETGEVING.

##### § 1. — Het eerherstel.

##### 1) *De in uitzicht gestelde hervorming.*

Een lid vraagt de Minister dat hij de Commissie zou inlichten over een aan de gang zijnde hervorming inzake eerherstel.

*Antwoord :*

In november 1959 werd een Commissie, samengesteld uit 4 magistraten en 2 ambtenaren van het Departement, ermee belast een hervorming van de wet van 25 april 1896 op het eerherstel in strafzaken in studie te nemen.

Deze Commissie heeft haar verslag afgegeven. Het was vergezeld van een voorontwerp van wet dat thans door de bevoegde diensten van het Departement onderzocht wordt. De Minister zal niet nalaten de Commissie op de hoogte te houden van de resultaten van dit onderzoek.

##### 2) *Vermelding van de door eerherstel uitgewiste veroordelingen in de getuigschriften van burgerdeugd en goed zedelijk gedrag.*

Een lid heeft vastgesteld dat sommige gemeentebesturen de veroordelingen waarvoor eerherstel werd bekomen, blijven vermelden op de getuigschriften voor burgerdeugd en goed zedelijk gedrag.

*Antwoord :*

In talrijke omzendbrieven van de Ministeries van Binnenlandse Zaken en van Justitie (de laatste draagt de datum van 1 september 1960 en is verschenen in het *Staatsblad* van 23 september 1960, blz. 7269) werd er de aan-

l'interdiction de mentionner les condamnations effacées par l'effet de la réhabilitation sur les certificats de bonnes conduite, vie et mœurs, sur les bulletins de renseignements, sur les extraits du casier judiciaire et sur tout document délivré par les autorités communales. Cette interdiction est généralement suivie. Il peut cependant se produire qu'elle soit perdue de vue par certaines administrations communales.

Le Ministre est tout disposé à faire directement les observations qui s'imposent aux administrations communales qui seraient trouvées en défaut.

## § 2. — La grâce.

### 1) Attitude adoptée par certains parquets dans la procédure de recours en grâce.

Un membre a critiqué l'attitude adoptée par certains parquets dans la procédure de recours en grâce et consistant à procéder à l'incarcération si une décision n'est pas intervenue dans un délai très court.

#### Réponse

C'est la circulaire ministérielle du 1<sup>er</sup> janvier 1864 qui a déterminé l'effet de l'introduction d'un recours en grâce quant à l'exécution de la peine; elle se résume en ces termes :

— Un recours introduit dans la quinzaine qui suit le jour où la condamnation est devenue définitive est suspensif de l'exécution de la peine jusqu'à décision sur le recours, pour autant que les conditions suivantes soient remplies :

- a) la peine d'emprisonnement doit être inférieure à six mois;
- b) le requérant doit être en liberté.

Même dans les cas repris ci-dessus, le Parquet peut faire exécuter la peine si des circonstances graves et exceptionnelles l'exigent.

— Les individus non incarcérés doivent justifier au parquet s'ils ont formé un recours en grâce.

— A l'expiration du terme fixé, le ministère public rentre en possession du droit d'exécuter le jugement. Il peut l'exécuter, non seulement en l'absence de recours en grâce, mais aussi en cas de recours tardif, c'est-à-dire introduit en dehors du délai.

Le 25 juillet 1877, le Ministre de la Justice rappela aux Parquets, sa circulaire du 1<sup>er</sup> janvier 1864.

Le 23 février 1899, le Ministre de la Justice a coordonné toutes les circulaires existantes relatives à l'exercice du droit de grâce en une instruction générale, unique et méthodique sous forme de code.

Le § 18 traitait de l'exécution des peines d'emprisonnement de courte durée et de l'effet suspensif du recours en grâce.

Ces instructions ont subi certaines modifications qui ont fait l'objet de la circulaire du 25 juillet 1902.

Si les Parquets appliquent ces instructions à la lettre, ils exécutent, d'une part, à l'expiration soit des délais d'appel, soit de cassation, toutes peines d'emprisonnement de six mois et plus; et d'autre part, toutes autres condam-

nales. On a pu d'ailleurs se rendre compte, par l'expérience, que l'interdiction de mentionner les condamnations effacées par l'effet de la réhabilitation sur les certificats de bonnes conduite, vie et mœurs, sur les bulletins de renseignements, sur les extraits du casier judiciaire et sur tout document délivré par les autorités communales, est généralement suivie. Il peut cependant se produire qu'elle soit perdue de vue par certaines administrations communales.

Le Ministre est tout disposé à faire directement les observations qui s'imposent aux administrations communales qui seraient trouvées en défaut.

## § 2. — De genade.

### 1) Houding aangenomen door sommige parketten in de procedure van het genadeverzoek.

Een lid heeft kritiek uitgebracht op de houding, die wordt aangenomen door sommige parketten in de procedure van het genadeverzoek en die hierop neerkomt dat overgegaan wordt tot opsluiting indien binnen een zeer korte tijd geen beslissing is getroffen.

#### Antwoord :

In de ministeriële omzendbrief van 1 januari 1864 is bepaald welke weerslag de indiening van een genadeverzoek heeft op de strafuitvoering. Deze omzendbrief kan als volgt samengevat worden :

— Een verzoek ingediend binnen twee weken na de dag waarop de veroordeling onherroepelijk is geworden schorst de tenuitvoerlegging van de straf tot op het ogenblik dat over het verzoek beslist is, voorzover volgende voorwaarden vervuld zijn :

- a) de gevangenisstraf moet minder dan zes maanden bedragen;
- b) de verzoeker moet in vrijheid zijn.

Zelfs in de hierboven opgesomde gevallen kan het parket de straf ten uitvoer doen leggen indien zulks vereist is wegens ernstige en uitzonderlijke omstandigheden.

— De niet-opgesloten personen moeten aan het parket het bewijs leveren dat zij een genadeverzoek hebben ingediend.

— Na verloop van de gestelde termijn is het openbaar ministerie opnieuw gerechtigd om het vonnis ten uitvoer te doen leggen. Ze kan dit niet alleen doen indien geen genadeverzoek werd ingediend, doch ook in geval van laat-tijdig verzoek, d. w. z. ingediend na het verstrijken van de termijn.

Op 25 juli 1877 herinnerde de Minister van Justitie de parketten aan zijn omzendbrief van 1 januari 1864.

De 23<sup>e</sup> februari 1899 heeft de Minister van Justitie alle omzendbrieven in verband met de uitoefening van het genaderecht samengevoegd tot een algemene, enige en methodische onderrichting in de vorm van een wetboek.

Paragraaf 18 handelt over de tenuitvoerlegging van de gevangenisstraffen van korte duur en de schorsende uitwerking van het genadeverzoek.

De onderrichtingen werden op enkele punten gewijzigd door de omzendbrief van 25 juli 1902.

Indien de parketten de gegeven onderrichtingen naar de letter toepassen gaan zij na het verstrijken van de termijnen voor beroep of voor cassatie over tot de tenuitvoerlegging, enerzijds van alle gevangenisstraffen van zes maanden en

nations, si le condamné ne justifie pas de l'introduction d'un recours en grâce dans les délais voulus.

Certains parquets se conforment strictement à ces instructions.

Il faut noter que les accusés de réception, adressés par le Service des Grâces aux condamnés, mentionnent au verso du formulaire les effets de l'introduction d'un recours en grâce.

L'exécution des peines appartient au Pouvoir Judiciaire; chaque officier du Ministère public peut donc de sa propre initiative, accorder des délais à l'exécution de la peine.

Il ne semble pas qu'il y ait lieu d'apporter des modifications à la durée du délai fixé pour introduire une requête en grâce et pendant lequel les officiers du Ministère public doivent s'abstenir de délivrer des ordres d'écrou et même d'envoyer aux condamnés des invitations à se constituer. Ce délai, en effet, est suffisamment long pour permettre au condamné d'implorer en temps voulu la grâce royale.

Le Ministre envisage, par contre, l'opportunité de porter de six mois à un délai plus long le taux des peines pour lesquelles le recours en grâce aurait un effet suspensif.

## 2) *La mention des transactions sur les bulletins de renseignements.*

Un membre a estimé que les transactions, n'étant pas susceptibles de grâce, ne constituent pas des peines et ne devraient pas, dès lors, être mentionnées sur les bulletins de renseignements.

*Réponse :*

La mention des transactions sur les bulletins de renseignements a toujours été considérée comme indispensable en vue de l'appréciation de la peine qu'il convient d'appliquer.

Il est à remarquer d'ailleurs que les peines proprement dites sont aussi mentionnées sur les bulletins de renseignements, même si elles ont fait l'objet d'une mesure de grâce.

## § 3. — *La probation.*

Un membre a souhaité que soit repris l'examen du projet de loi relatif à la probation.

*Réponse :*

Trois projets ont déjà été déposés, respectivement en 1948, en 1952 et en 1956. Le dernier, que le Ministre a déposé le 20 novembre 1956, prévoyait, conformément à la suggestion de la Commission, non seulement la mise sous probation après condamnation avec sursis, mais aussi la suspension de condamnation avec mise sous probation.

Lors de la discussion de ce nouveau projet en commission, une sous-commission a été constituée. Certains membres ont insisté pour qu'on prévoie la mise sous probation par la Chambre du Conseil. Il est à remarquer que le Conseil d'Etat s'oppose vivement à cette procédure, estimant que la publicité des audiences est requise par la Constitution.

Depuis la fin des travaux de cette sous-commission, la question n'a plus progressé. Le Ministre estime cependant qu'il est indispensable d'adopter dans un délai rapproché la méthode de probation dont le principe est très généralement

meur, anderzijds van alle andere veroordelingen indien de veroordeelde niet het bewijs levert dat hij binnen de gestelde termijnen een genadeverzoek heeft ingediend.

Sommige parketten houden zich strikt aan deze onder-richtingen.

Er dient opgemerkt te worden dat op de keerzijde van de ontvangbewijzen die door de Dienst voor de genade-maatregelen aan de veroordeelden wordt gezonden, is vermeld welke uitwerking de indiening van een genadeverzoek heeft.

De tenuitvoerlegging van de straffen behoort tot de bevoegdheid van de rechterlijke macht; ieder ambtenaar van het openbaar ministerie kan dus op eigen initiatief termijnen voor de tenuitvoerlegging van de straf toestaan.

Het lijkt niet geboden wijzigingen aan te brengen in de duur van de termijn gesteld voor de indiening van een genadeverzoek en tijdens welke de ambtenaren van het openbaar ministerie geen bevel tot gevangenzetting mogen afleveren of zelfs de veroordeelden niet mogen uitnodigen zich bij de politie aan te melden. Deze termijn is inderdaad lang genoeg om de veroordeelden in de mogelijkheid te stellen bijtijds de koninklijke genade af te smeken.

De Minister onderzoekt nochtans of het niet wenselijk is de duur van de straffen waarvoor het genadeverzoek een schorsende uitwerking heeft, op meer dan zes maanden te brengen.

## 2) *De vermelding van de minnelijke schikkingen in de inlichtingsbulletins.*

Een lid is van oordeel dat de niet voor gratie in aanmerking komende minnelijke schikkingen geen straffen zijn en dus niet moeten vermeld worden in de inlichtingsbulletins.

*Antwoord :*

De vermelding van de minnelijke schikkingen in de inlichtingsbulletins is steeds noodzakelijk geacht om te kunnen beoordelen welke straf moet toegepast worden.

Er dient trouwens opgemerkt te worden dat de eigenlijke straffen eveneens in de inlichtingsbulletins vermeld worden, ook dan wanneer ze het voorwerp van een genademaatregel zijn geweest.

## § 3. — *De probatie.*

Een lid heeft de wens uitgesproken dat het onderzoek van het wetsontwerp betreffende de probatie zou hervat worden.

*Antwoord :*

Drie ontwerpen werden reeds ingediend; dit gebeurde respectievelijk in 1948, 1952 en in 1956. In het laatste dat de Minister op 20 november 1956 heeft ingediend was, overeenkomstig het voorstel van de Commissie, bepaald dat niet alleen de voorwaardelijk veroordeelden, doch ook de veroordeelden die opschorsing van straf hebben gekregen, onder probatie zouden gesteld worden.

Tijdens de bespreking van dit nieuwe ontwerp in de commissie werd een subcommissie gevormd. Sommige leden hebben erop aangedrongen dat de raadkamer de probatie zou gelasten. Er dient op gewezen te worden dat de Raad van State uitdrukkelijk tegen deze procedure gekant is; hij is inderdaad van oordeel dat de openbaarheid van de terechtzittingen door de Grondwet vereist is.

Sedert het einde van de werkzaamheden van deze sub-commissie is het probleem blijven rusten. De aanneming van het probatiestelsel, waarvan het principe algemeen in België wordt aanvaard en dat reeds in de meeste buurlan-

approuvé en Belgique et qui existe dans la plupart des pays voisins. La France, qui s'était inspirée de nos projets, a réalisé cette réforme dans la modification du code pénal faite par décret, en décembre 1958. Il faudrait rechercher un compromis qui permette de sortir de l'impasse.

#### § 4. — L'application du droit pénal social.

Déférant au désir exprimé par un membre, le Ministre a adressé à MM. les Procureurs Généraux près les Cours d'appel, le 9 janvier 1961, la circulaire dont voici le texte :

« Monsieur le Procureur Général,

» J'ai l'honneur de vous faire savoir qu'au cours de la discussion du budget de mon département devant la Commission de la Justice de la Chambre des Représentants, on a fait remarquer que le droit pénal social n'est pas appliqué de manière uniforme dans tous les parquets et qu'il y a même des variations à l'intérieur d'un même parquet selon le magistrat qui traite l'affaire.

» Sans doute dans les grands parquets, y a-t-il des substituts spécialisés en cette matière mais on peut se demander s'il n'y a pas lieu de généraliser cette pratique.

» Puis-je vous prier de bien vouloir examiner s'il vous est possible d'entrer dans cette voie ? »

### CHAPITRE IV.

#### PROBLEMES RELATIFS A L'ORDRE JUDICIAIRE.

##### § 1. — Le personnel judiciaire.

##### 1) Cadre et effectif des justices de paix.

Un membre a fait observer que 806 places sont prévues au cadre des justices de paix, alors que 669 postes seulement sont occupés.

Réponse :

L'examen du tableau de décomposition des dépenses de personnel pour les justices de paix fait ressortir que 52 places de juge ou de greffier-chef de greffe sont inoccupées.

Cette situation a son origine dans les dispositions de l'article 1 de la loi du 18 juin 1869 sur l'organisation judiciaire, conçues comme suit :

Le Roi peut, si les besoins du service le permettent :

— charger un juge de paix de desservir un canton contigu ou un canton du même arrondissement judiciaire.

— charger un greffier de justice de paix (actuellement greffier-chef de greffe) de desservir un canton contigu ou un canton du même arrondissement judiciaire.

den toegepast wordt, lijkt de Minister nochtans op korte termijn noodzakelijk. Frankrijk dat onze ontwerpen als uitgangspunt genomen heeft, heeft deze hervorming bij decreet in december 1958 doorgevoerd door middel van een wijziging van het Strafwetboek. Er moet gezocht worden naar een compromisoplossing om uit het slop te geraken.

#### § 4. — De toepassing van het sociaal strafrecht.

Ingaande op de wens van een lid heeft de Minister op 9 januari 1961 volgende omzendbrief gezonden aan de heren Procureurs-generaal bij de Hoven van beroep :

« Mijnheer de Procureur-generaal,

» Ik heb de eer U ter kennis te brengen dat tijdens de bespreking van de begroting van mijn departement in de Commissie voor de Justitie van de Kamer der Volksvertegenwoordigers de opmerking is gemaakt dat het sociaal strafrecht niet op dezelfde wijze in de verschillende parketten wordt toegepast en dat er zelfs in hetzelfde parket verschillen zijn naar gelang van de magistraat die de zaak behandelt.

» In de grote parketten zijn er substituten die op dit gebied gespecialiseerd zijn en de vraag kan gesteld worden of deze werkwijze niet zou moeten veralgemeend worden.

» Mag ik U verzoeken de mogelijkheid na te gaan in deze richting een oplossing aan het probleem te geven ? »

### HOOFDSTUK IV.

#### PROBLEMEN BETREFFENDE DE RECHTERLIJKE ORDE.

##### § 1. — Het gerechtspersoneel.

##### 1) Kader en bezetting van de vrederechten.

Een lid merkte op dat voor het kader van de vrederechten 806 betrekkingen zijn voorzien en er maar 669 posten zijn bezet.

Antwoord :

Uit de uiteenzettingstabel der personeelsuitgaven voor de vrederechten blijkt dat 52 posten van rechter of griffier-diensthooft niet bezet zijn.

Deze toestand is een gevolg van het bepaalde in artikel 1 der wet van 18 juni 1869 op de rechterlijke inrichting, waar bij het volgende wordt bepaald :

De Koning kan, indien de noodwendigheden van de dienst het mogelijk maken :

— een vrederechter belasten met het bedienen van een aangrenzend kanton of van een kanton van hetzelfde rechterlijk arrondissement.

— een griffier van een vrederecht (thans griffier-diensthooft) belasten met het bedienen van een aangrenzend kanton of van een kanton van hetzelfde rechterlijk arrondissement.

Par ailleurs, l'arrêté royal du 27 avril 1960 fixant le cadre des greffiers et des commis-greffiers des juridictions militaires, des traducteurs du greffe de la Cour de Cassation et des rédacteurs et des employés des greffes des cours et tribunaux, a créé 33 places de rédacteur et 49 places d'employé dans les justices de paix et les tribunaux de police. Il est évident qu'au moment où les présentes propositions budgétaires ont été élaborées par les services de mon département, il n'avait pas été possible de pourvoir aux places nouvellement créées. Bon nombre de ces places étaient occupées par des employés auxiliaires dont certains ont été régularisés à partir du 1<sup>er</sup> juin 1960.

Enfin, il convient de remarquer qu'en plus de 669 postes occupés par du personnel définitif, il y avait également 11 places pourvues par des agents temporaires. La plupart de ceux-ci sont actuellement régularisés.

## 2) Les jetons de présence des magistrats.

Cette question a fait l'objet d'un projet de loi et de deux propositions de loi.

a) *Un projet de loi* a été établi par le Ministre de la Justice, tendant à proroger, pour un délai indéterminé, la loi du 20 mars 1954 modifiant l'article 232 de la loi sur l'organisation judiciaire.

Ce projet a fait l'objet d'un avis du Conseil d'Etat en date du 10 février 1960. Celui-ci a émis des réserves quant à la constitutionnalité du projet.

b) *Deux propositions de loi* ont été déposées sur le bureau de la Chambre, la première par MM. Jeunehomme, Janssens, de Looze et De Clercq (n° 401, 1959/1960), la seconde par M. Hermans, sous le n° 410.

Ces deux propositions sont quasi identiques. Elles ont pour but de proroger la loi de 1954 pour les exercices 1959 et 1960. Ces propositions ont été examinées simultanément et elles ont fait l'objet d'un rapport favorable de la Commission de la Justice de la Chambre.

La proposition a été votée par la Chambre le 31 mars 1960 et transmise au Sénat.

La Commission de la Justice du Sénat s'est saisie du projet au mois de juin 1960; elle vient d'en reprendre l'examen.

## 3) Le traitement des greffiers.

Deux questions ont été posées à cet égard.

Réponse :

a) *La valorisation des années mineures dans le calcul du traitement des greffiers* a fait l'objet de propositions détaillées adressées au Service d'administration générale. Le Ministre de la Fonction publique, qui a ce service dans ses attributions, vient de marquer son accord pour que les services antérieurs prestés par les greffiers au delà de 20 années, soient comptés comme services effectifs dans l'échelle de greffier.

A proprement parler il s'agit moins d'une valorisation d'années mineures que d'une supputation pure et simple de services qui, jusqu'à présent, étaient rejetés du calcul du traitement.

Les services du Département étudient la portée de cette proposition. A bref délai, le Ministre fera, s'il y a lieu, des contre-propositions au Service d'administration générale.

Anderzijds zijn bij koninklijk besluit van 27 april 1960 tot vaststelling van het kader van de griffiers en griffiers-klerken van de militaire gerechten, van de vertalers van de griffie van het Hof van Cassatie en van de opstellers en bedienden van de griffies van hoven en rechtbanken 33 betrekkingen van opsteller en 49 betrekkingen van bediende bij de vrederechten en politierechtbanken ingesteld. Toen de onderhavige begrotingsvoorstellen door de diensten van het Departement werden uitgewerkt, was het vanzelfsprekend nog niet mogelijk geweest voor de bezetting van de nieuw ingestelde posten te zorgen. Vele van die betrekkingen waren ingenomen door hulpkrachten, van wie sommigen vanaf 1 juni 1960 zijn geregulariseerd.

Ten slotte weze opgemerkt dat, benevens de 669 posten met vast benoemde personeelsleden, nog 11 betrekkingen door tijdelijke personeelsleden worden waargenomen. De meesten hunner zijn thans geregulariseerd.

## 2) Presentiegeld van de magistraten.

In verband hiermede zijn een wetsontwerp en twee wetsvoorstellen ingediend.

a) *Een wetsontwerp*, opgemaakt door de Minister van Justitie, beoogt het verlengen van de geldigheidsduur voor onbepaalde tijd van de wet van 20 maart 1954 tot wijziging van artikel 232 van de wet op de rechterlijke inrichting.

Over dit ontwerp heeft de Raad van State zijn advies uitgebracht op 10 februari 1960. De Raad heeft voorbehoud gemaakt wat de grondwettelijkheid van het ontwerp betreft.

b) Bij het bureau van de Kamer zijn twee wetsvoorstellen ingediend, het eerste door de heren Jeunehomme, Janssens, de Looze en De Clercq (n° 401, 1959/1960) het tweede door de heer Hermans (n° 410).

Deze beide voorstellen zijn nagenoeg identiek. Ze strekken er toe de wet van 1954 te verlengen voor de dienstjaren 1959 en 1960. Ze werden gelijktijdig onderzocht en de Kamercommissie voor de Justitie heeft daarover een gunstig verslag uitgebracht.

Op 31 maart 1960 werd het voorstel goedgekeurd en aan de Senaat overgezonden.

De Commissie van Justitie van de Senaat heeft het ontwerp in de loop van juni 1960 in studie genomen; ze heeft zoëven het onderzoek daarvan hervat.

## 3) De wedde van de griffiers.

Hieromtrent werden twee vragen gesteld :

Antwoord :

a) *De valorisatie van de mindere jaren in de berekening van de wedde der griffiers* was het voorwerp van uitvoerige voorstellen die aan de Dienst Algemeen Bestuur werden overgemaakt. De heer Minister van het Openbaar Ambt, onder wie deze dienst ressorteert, heeft zopas zijn instemming betuigd met het voorstel om de door de griffiers reeds gepresteerde diensten boven de leeftijd van 20 jaar, als effectief gepresteerde diensten in de graad van griffier te laten tellen.

Eigenlijk gaat het hier minder om valorisatie van mindere jaren dan om een gewone aanrekening van gepresteerde diensten, die totnogtoe niet in aanmerking werden genomen bij de berekening van de wedde.

De diensten van het Departement bestuderen thans de draagwijdte van dit voorstel. Zo nodig zal de Minister eerlang tegenvoorstellen aan de Dienst Algemeen Bestuur doen.

b) Quant à l'extension éventuelle aux greffiers de la revalorisation de la fonction publique, elle est liée aux conclusions des travaux des commissions dites d'équivalence, qui poursuivent actuellement leurs travaux sous l'égide du Ministre de la Fonction publique.

Il est à prévoir que ces conclusions seront connues dans un délai rapproché.

#### 4) Le statut du personnel des parquets.

Un membre a fait état de l'inquiétude des membres du personnel des parquets, dont le nouveau statut n'est pas intervenu alors que celui de leurs collègues des greffes l'est depuis deux ans.

Le Ministre a répondu qu'un projet de loi portant statut administratif du personnel des parquets avait été élaboré par ses services et serait soumis incessamment au Conseil des Ministres et au Conseil d'Etat.

Ce projet a pour but d'aligner, dans ses grandes lignes, la carrière du personnel des parquets sur celle du personnel des greffes, telle qu'elle est réglée par la loi du 20 décembre 1957.

Il prévoit notamment la création de nouveaux grades tels que commis-secretaire, rédacteur principal et employé principal. En outre, des dispositions transitoires sauvegardant les intérêts du personnel en service avant l'entrée en vigueur de ce nouveau statut, ont été prévues.

#### 5) Statistique judiciaire par arrondissement.

Le tableau ci-joint fourni les éclaircissements demandés par un membre de la Commission. En ce qui concerne les greffes, il n'est pas tenu compte des numéros de notice pour la détermination des cadres. Entrent en ligne de compte : le nombre de jugements, le nombre d'actes de notoriété et le nombre de conseils de famille.

Pour les parquets, il est tenu compte des numéros de notice dans la mesure où ils correspondent au nombre des affaires introduites. Le nombre des affaires renvoyées par les parquets de première instance aux tribunaux de police est porté en déduction du total. (Voir tableaux pages 24 et 25).

### § 2. — La procédure.

#### 1) L'extension de la compétence des chambres à juge unique.

Un membre a demandé s'il n'était pas possible de remédier, par une telle extension de compétence, aux retards existant dans certains tribunaux.

L'organisation de chambres à juge unique dans les tribunaux de première instance a été prévue, à titre provisoire par la loi du 25 octobre 1919.

Les articles 1 et 2 de cette loi prévoient que le premier président de la Cour d'appel du ressort, après avoir pris l'avis du procureur général, du président du tribunal et, le cas échéant, du bâtonnier de l'ordre des avocats, désigne pour chaque tribunal des juges titulaires et suppléants appelés à siéger seuls.

Il existe des chambres à juge unique dans tous les tribunaux du royaume. Dans certains, le nombre de chambres à juge unique est même supérieur au nombre de chambres à trois juges.

b) Wat nu de eventuele uitbreiding van de revalorisatie van het openbaar ambt tot de functie van griffier betreft, deze kwestie hangt samen met de conclusies waartoe de werkzaamheden van de zogenaamde commissies voor de gelijkwaardigheden zullen leiden; deze commissies zetten thans hun taak voort onder het toezicht van de Minister van het Openbaar Ambt. Verwacht wordt dat deze conclusies eerlang gekend zullen zijn.

#### 4) Het statuut van het personeel der parketten.

Een lid heeft gewag gemaakt van de bezorgdheid die onder de leden der parketten heerst, die nog geen nieuw statuut hebben gekregen, terwijl hun collega's van de griffies er reeds sedert twee jaar een hebben.

De Minister heeft geantwoord dat zijn diensten een wetsontwerp houdende administratief statuut van het personeel der parketten heeft uitgewerkt, dat eerlang aan de Ministerraad en aan de Raad van State zal worden overgemaakt.

Het doel van dit ontwerp is in zijn grote trekken de loopbaan van het personeel van de parketten af te stemmen op deze van het personeel van de griffies zoals deze bij de wet van 20 december 1957 geregeld wordt.

Het ontwerp voorziet namelijk bij de inrichting van nieuwe graden zoals klerk-secretaris, eerste aanwzende opsteller en eerste aanwzende bediende. Bovendien werd in overgangsmaatregelen voorzien ter vrijwaring van de belangen van het personeel dat in dienst was voor de inwerkingtreding van dit nieuw statuut.

#### 5) Rechterlijke statistiek per arrondissement.

Bijgevoegde tabel (bladzijde 45) bezorgt de uitleg die door een lid van de Commissie gevraagd werd. Wat de griffies betreft wordt er geen rekening gehouden met de notitienummers bij de bepaling van de kaders. Worden in aanmerking genomen : het aantal vonnissen, het aantal akten van bekendheid en het aantal familieraden.

Voor de parketten wordt er rekening gehouden met de notitienummers, voor zover ze overeenstemmen met het aantal ingediende zaken. Het aantal zaken, door de parketten van eerste aanleg verwezen naar de politierechtbanken, wordt afgetrokken van het totaal. (Zie tabellen bladz. 24 en 25).

### § 2. — De rechtspleging.

#### 1) Uitbreiding van de bevoegdheid van de enkelvoudige kamers.

Een lid heeft gevraagd of het niet mogelijk was door dergelijke bevoegdheidsuitbreiding de achterstand te verhelpen die in sommige rechtbanken bestaat.

De inrichting van kamers met allensprekende rechter in de rechtbanken van eerste aanleg was als een tijdelijke maatregel voorzien in de wet van 25 oktober 1919.

Artikelen 1 en 2 van deze wet bepalen dat de eerste voorzitter van het Hof van beroep van het rechtsgebied, na het advies te hebben ingewonnen van de procureur-generaal, van de voorzitter de rechtbank en, in voorkomend geval, van de stafhouder van de orde der advocaten, voor elke rechtbank titelvoerende en plaatsvervangende rechters aanwijst die alleen zetelen.

Kamers met allensprekende rechter bestaan in alle rechtbanken van het Rijk. In sommige zijn er zelfs meer kamers met allensprekende rechter dan kamers met drie rechters.

Tableau comparatif par arrondissement de l'activité judiciaire et de l'effectif.

|                    | Population<br>Bevolking | Affaires<br>introduites<br>dans les<br>parquets<br>Bij de<br>parketten<br>ingediende<br>zaken | Jugements<br>Vonnissen                                  |                                                           |                                                                 |                                         | Président<br>Voorzitter |          | Vice-<br>président<br>Onder-<br>voorzitter |    | Juges<br>Rechters |    | Procureur<br>du Roi<br>Procureur<br>des Konin |   |
|--------------------|-------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------|-----------------------------------------|-------------------------|----------|--------------------------------------------|----|-------------------|----|-----------------------------------------------|---|
|                    |                         |                                                                                               | Tribunal<br>civil<br>Burger-<br>lijke<br>recht-<br>bank | Trib. de<br>commerce<br>Rechtb.<br>van<br>koop-<br>handel | Tribunal<br>correc-<br>tionnel<br>Correc-<br>tionele<br>rechtb. | Tribunal des enfants<br>Kinderrechtbank | C<br>K<br>(1)           | E<br>(1) | C<br>K                                     | E  | C<br>K            | E  | C<br>K                                        | E |
|                    |                         |                                                                                               |                                                         |                                                           |                                                                 |                                         |                         |          |                                            |    |                   |    |                                               |   |
| Anvers ... ..      | 856.845                 | 63.134                                                                                        | 8.707                                                   | —                                                         | 5.728                                                           | 412                                     | 1                       | 1        | 7                                          | 7  | 28                | 26 | 1                                             |   |
| Bruxelles ... ..   | 1.407.660               | 77.504                                                                                        | 9.639                                                   | —                                                         | 9.175                                                           | 604                                     | 1                       | 1        | 13                                         | 13 | 47                | 43 | 1                                             |   |
| Charleroi ... ..   | 606.650                 | 30.494                                                                                        | 2.298                                                   | 2.532                                                     | 4.239                                                           | 340                                     | 1                       | 1        | 5                                          | 5  | 21                | 19 | 1                                             |   |
| Gand ... ..        | 553.667                 | 31.701                                                                                        | 2.330                                                   | —                                                         | 4.060                                                           | 193                                     | 1                       | 1        | 4                                          | 4  | 19                | 19 | 1                                             |   |
| Liège ... ..       | 631.001                 | 31.471                                                                                        | 4.946                                                   | —                                                         | 4.438                                                           | 124                                     | 1                       | 1        | 5                                          | 5  | 23                | 22 | 1                                             |   |
| Malines ... ..     | 268.593                 | 14.897                                                                                        | 1.475                                                   | 948                                                       | 1.272                                                           | 31                                      | 1                       | 1        | 1                                          | 1  | 6                 | 6  | 1                                             |   |
| Turnhout ... ..    | 291.003                 | 12.283                                                                                        | 1.302                                                   | 776                                                       | 1.612                                                           | 32                                      | 1                       | 1        | 1                                          | 1  | 5                 | 5  | 1                                             |   |
| Louvain ... ..     | 346.612                 | 14.718                                                                                        | 1.950                                                   | —                                                         | 1.918                                                           | 96                                      | 1                       | 1        | 1                                          | 1  | 7                 | 7  | 1                                             |   |
| Nivelles ... ..    | 196.507                 | 10.244                                                                                        | 970                                                     | 714                                                       | 1.045                                                           | 69                                      | 1                       | 1        | 1                                          | 1  | 5                 | 5  | 1                                             |   |
| Mons ... ..        | 432.363                 | 28.093                                                                                        | 2.701                                                   | —                                                         | 3.141                                                           | 162                                     | 1                       | 1        | 2                                          | 2  | 13                | 12 | 1                                             |   |
| Tournai ... ..     | 232.875                 | 10.667                                                                                        | 791                                                     | —                                                         | 1.272                                                           | 74                                      | 1                       | 1        | 1                                          | 1  | 8                 | 7  | 1                                             |   |
| Bruges ... ..      | 398.342                 | 23.462                                                                                        | 1.421                                                   | —                                                         | 3.456                                                           | 204                                     | 1                       | 1        | 2                                          | 2  | 12                | 12 | 1                                             |   |
| Courtrai ... ..    | 419.587                 | 16.623                                                                                        | 1.298                                                   | —                                                         | 3.005                                                           | 127                                     | 1                       | 1        | 2                                          | 2  | 10                | 10 | 1                                             |   |
| Furnes ... ..      | 94.362                  | 5.655                                                                                         | 552                                                     | 329                                                       | 892                                                             | 36                                      | 1                       | 1        | —                                          | —  | 3                 | 3  | 1                                             |   |
| Ypres ... ..       | 146.455                 | 6.585                                                                                         | 414                                                     | 236                                                       | 1.127                                                           | 24                                      | 1                       | 1        | —                                          | —  | 4                 | 4  | 1                                             |   |
| Audenarde ... ..   | 254.225                 | 9.228                                                                                         | 1.023                                                   | 455                                                       | 1.605                                                           | 41                                      | 1                       | 1        | 1                                          | 1  | 6                 | 6  | 1                                             |   |
| Termonde ... ..    | 460.142                 | 16.613                                                                                        | 1.445                                                   | 412                                                       | 2.947                                                           | 41                                      | 1                       | 1        | 2                                          | 2  | 10                | 10 | 1                                             |   |
| Huy ... ..         | 142.981                 | 7.638                                                                                         | 1.156                                                   | 429                                                       | 1.000                                                           | 57                                      | 1                       | 1        | 1                                          | 1  | 5                 | 5  | 1                                             |   |
| Verviers ... ..    | 236.629                 | 10.731                                                                                        | 1.321                                                   | —                                                         | 1.195                                                           | 24                                      | 1                       | 1        | 1                                          | 1  | 9                 | 9  | 1                                             |   |
| Hasselt ... ..     | 291.409                 | 12.331                                                                                        | 1.488                                                   | 1.302                                                     | 1.774                                                           | 78                                      | 1                       | 1        | 1                                          | 1  | 5                 | 5  | 1                                             |   |
| Tongres ... ..     | 272.236                 | 13.814                                                                                        | 983                                                     | 844                                                       | 1.522                                                           | 149                                     | 1                       | 1        | 1                                          | 1  | 5                 | 5  | 1                                             |   |
| Arlon ... ..       | 90.971                  | 5.852                                                                                         | 757                                                     | 396                                                       | 663                                                             | 16                                      | 1                       | 1        | —                                          | —  | 4                 | 4  | 1                                             |   |
| Marche ... ..      | 56.717                  | 4.367                                                                                         | 295                                                     | 235                                                       | 297                                                             | 12                                      | 1                       | 1        | —                                          | —  | 3                 | 3  | 1                                             |   |
| Neufchâteau ... .. | 70.478                  | 4.180                                                                                         | 218                                                     | 191                                                       | 454                                                             | 8                                       | 1                       | 1        | —                                          | —  | 3                 | 4  | 1                                             |   |
| Dinant ... ..      | 143.340                 | 8.523                                                                                         | 1.058                                                   | 592                                                       | 971                                                             | 45                                      | 1                       | 1        | 1                                          | 1  | 5                 | 5  | 1                                             |   |
| Namur ... ..       | 227.174                 | 12.712                                                                                        | 1.366                                                   | 1.802                                                     | 92                                                              | 55                                      | 1                       | 1        | 1                                          | 1  | 8                 | 8  | 1                                             |   |

(1) C = cadre; E = effectifs.

(2) Les employés délégués aux fonctions supérieures de greffier ou de commis-greffier ne sont pas repris dans l'effectif. C'est l'explication dans la plupart des cas où l'effectif ne correspond pas au cadre.

(3) Dans les juridictions où l'effectif dépasse le cadre, il y a lieu de remarquer que certains employés ne comptent pas les 16 années de service requises pour être nommés crétaires adjoint à titre personnel. Un nombre correspondant d'emplois de ce grade sont donc inoccupés pour le moment.

Vergelijkende tabel, per arrondissement, van de rechterlijke werkzaamheden en van de getalsterkte.

| Premier<br>substitut<br>—<br>Eerste-<br>substituut |    | Substitut<br>—<br>Substituut |    | Substitut délégué<br>—<br>Gemeachtigd substituut | Greffes<br>—<br>Griffies   |                               |                                    |                               | Parquets<br>—<br>Parketten |                               |                                    |                               | Messagers<br>—<br>Boden    |                               |                            |    |              |
|----------------------------------------------------|----|------------------------------|----|--------------------------------------------------|----------------------------|-------------------------------|------------------------------------|-------------------------------|----------------------------|-------------------------------|------------------------------------|-------------------------------|----------------------------|-------------------------------|----------------------------|----|--------------|
|                                                    |    |                              |    |                                                  | Cadre<br>—<br>Kader        |                               | Effectif (2)<br>—<br>Effectief (2) |                               | Cadre<br>—<br>Kader        |                               | Effectif (3)<br>—<br>Effectief (3) |                               | Cadre<br>—<br>Kader        |                               | Effectif<br>—<br>Effectief |    |              |
|                                                    |    |                              |    |                                                  |                            |                               |                                    |                               |                            |                               |                                    |                               |                            |                               |                            |    |              |
| E                                                  | C  | K                            | E  | Rédacteurs<br>—<br>Opstellers                    | Employés<br>—<br>Bedienden | Rédacteurs<br>—<br>Opstellers | Employés<br>—<br>Bedienden         | Rédacteurs<br>—<br>Opstellers | Employés<br>—<br>Bedienden | Rédacteurs<br>—<br>Opstellers | Employés<br>—<br>Bedienden         | Tribunaux<br>—<br>Rechtbanken | Parquets<br>—<br>Parketten | Tribunaux<br>—<br>Rechtbanken | Parquets<br>—<br>Parketten |    |              |
| 7                                                  | 7  | 16                           | 16 | 4                                                | 19                         | 19                            | 19                                 | 13                            | 7                          | 9                             | 6                                  | 14                            | 5                          | 4                             | 5                          | 4  | Antwerpen.   |
| 14                                                 | 14 | 30                           | 30 | 6                                                | 30                         | 30                            | 28 + 9                             | 22                            | 16                         | 17                            | 16                                 | 18                            | 10                         | 10                            | 7                          | 10 | Brussel.     |
| 5                                                  | 5  | 10                           | 11 | 1                                                | 9                          | 8                             | 9                                  | 8                             | 5                          | 7                             | 5                                  | 7                             | 4                          | 3                             | 4                          | 4  | Charleroi.   |
| 3                                                  | 3  | 8                            | 7  | 3                                                | 9                          | 9                             | 8                                  | 10                            | 4                          | 6                             | 4                                  | 11                            | 2                          | 2                             | 2                          | 2  | Gent.        |
| 6                                                  | 6  | 12                           | 12 | 1                                                | 9                          | 8                             | 8                                  | 6                             | 5                          | 6                             | 4                                  | 7                             | 4                          | 3                             | 4                          | 3  | Luik.        |
| 1                                                  | 1  | 3                            | 3  | —                                                | 3                          | 2                             | 3                                  | 2                             | 2                          | 2                             | 2                                  | 4                             | 1                          | 1                             | 1                          | 1  | Mechelen.    |
| 1                                                  | 1  | 2                            | 2  | —                                                | 3                          | 2                             | 1                                  | 4                             | 1                          | 2                             | 1                                  | 3                             | 2                          | —                             | 2                          | —  | Turnhout.    |
| 1                                                  | 1  | 3                            | 3  | —                                                | 2                          | 2                             | 1                                  | 3                             | 1                          | 3                             | 1                                  | 5                             | 1                          | —                             | 2                          | —  | Leuven.      |
| 1                                                  | 1  | 2                            | 4  | —                                                | 2                          | 2                             | 1                                  | 2                             | 1                          | 3                             | 1                                  | 2                             | 1                          | —                             | 1                          | —  | Nijvel.      |
| 3                                                  | 3  | 6                            | 9  | —                                                | 5                          | 4                             | 5                                  | 4                             | 4                          | 5                             | 4                                  | 5                             | 1                          | 2                             | 1                          | 2  | Bergen.      |
| 1                                                  | 1  | 4                            | 4  | —                                                | 2                          | 2                             | 1                                  | 3                             | 1                          | 3                             | —                                  | 5                             | 1                          | 1                             | 1                          | 1  | Doornik.     |
| 2                                                  | 2  | 5                            | 5  | 2                                                | 4                          | 3                             | 4                                  | 2                             | 2                          | 4                             | 2                                  | 7                             | 1                          | —                             | 2                          | —  | Brugge.      |
| 2                                                  | 2  | 4                            | 4  | —                                                | 3                          | 2                             | 3                                  | 4                             | 2                          | 4                             | 2                                  | 6                             | 1                          | 1                             | 1                          | 1  | Kortrijk.    |
| —                                                  | —  | 1                            | 1  | —                                                | 2                          | 1                             | —                                  | 3                             | 1                          | —                             | 1                                  | 1                             | 1                          | —                             | 1                          | —  | Veurne.      |
| —                                                  | —  | 2                            | 2  | —                                                | 2                          | 1                             | 1                                  | 2                             | 1                          | 1                             | 1                                  | 2                             | 1                          | —                             | 1                          | —  | Ieper.       |
| 1                                                  | 1  | 2                            | 2  | —                                                | 2                          | 2                             | 1                                  | 2                             | 2                          | 2                             | 2                                  | 3                             | 1                          | 1                             | 1                          | 1  | Oudenaarde.  |
| 2                                                  | 2  | 4                            | 4  | —                                                | 3                          | 2                             | 3                                  | 1                             | 2                          | 4                             | 2                                  | 7                             | 1                          | —                             | 1                          | —  | Dendermonde. |
| 1                                                  | 1  | 2                            | 2  | —                                                | 2                          | 2                             | —                                  | 4                             | 1                          | 2                             | 1                                  | 3                             | 1                          | —                             | 1                          | —  | Hoei.        |
| 2                                                  | 2  | 3                            | 4  | —                                                | 2                          | 2                             | 1                                  | 2                             | 1                          | 3                             | 1                                  | 4                             | 1                          | —                             | 1                          | —  | Verviers.    |
| 1                                                  | 1  | 3                            | 3  | —                                                | 3                          | 3                             | 2                                  | 4                             | 2                          | 2                             | —                                  | 4                             | 1                          | —                             | 1                          | —  | Hasselt.     |
| 1                                                  | 1  | 3                            | 3  | —                                                | 3                          | 2                             | 1                                  | 4                             | 2                          | 3                             | —                                  | 5                             | 1                          | —                             | 1                          | —  | Tongeren.    |
| —                                                  | —  | 2                            | 2  | —                                                | 2                          | 1                             | 1                                  | 2                             | 1                          | 1                             | 1                                  | 1                             | 1                          | —                             | 1                          | —  | Aarlen.      |
| —                                                  | —  | 1                            | 2  | —                                                | 1                          | 1                             | 1                                  | 1                             | 1                          | —                             | —                                  | 2                             | 1                          | —                             | 1                          | —  | Marche.      |
| —                                                  | —  | 1                            | 1  | —                                                | 1                          | 1                             | —                                  | 1                             | 1                          | —                             | 1                                  | 1                             | 1                          | —                             | 1                          | —  | Neufchâteau. |
| 1                                                  | 1  | 2                            | 2  | —                                                | 2                          | 2                             | 2                                  | 1                             | 1                          | 1                             | —                                  | 3                             | 1                          | —                             | 1                          | —  | Dinant.      |
| 2                                                  | 2  | 3                            | 3  | —                                                | 3                          | 2                             | 2                                  | 3                             | 2                          | 2                             | 2                                  | 4                             | 1                          | —                             | 1                          | —  | Namen.       |

(1) K = kader; E = effectief.

(2) De tot de hogere functies van griffier of van griffiersklerk afgevaardigde bedienden zijn in het effectief niet opgenomen. In de meeste gevallen kan aldus verklaard worden dat het effectief niet met het kader overeenstemt.

(3) In de rechtsmachten waar het effectief het kader te boven gaat, dient opgemerkt dat zekere bedienden de vereiste 16 jaren dienst niet tellen om tot adjunct-secretaris ten persoonlijken titel benoemd te worden. Een overeenkomstig aantal bedieningen van deze graad zijn dus thans onbezet.

Voici le tableau :

|                 | Nombre total<br>de chambres | Chambres à<br>juge unique |
|-----------------|-----------------------------|---------------------------|
| Anvers ...      | 11                          | 7                         |
| Malines ...     | 3                           | 2                         |
| Turnhout ...    | 4                           | 2                         |
| Bruxelles ...   | 23                          | 16                        |
| Louvain ...     | 3                           | 1                         |
| Nivelles ...    | 4                           | 2                         |
| Charleroi ...   | 4                           | 2                         |
| Mons ...        | 6                           | 4                         |
| Tournai ...     | 4                           | 2                         |
| Bruges ...      | 5                           | 2                         |
| Courtrai ...    | 4                           | 2                         |
| Furnes ...      | 2                           | 1                         |
| Ypres ...       | 2                           | 1                         |
| Audenarde ...   | 4                           | 2                         |
| Gand ...        | 8                           | 4                         |
| Termonde ...    | 5                           | 2                         |
| Huy ...         | 2                           | 1                         |
| Liège ...       | 9                           | 5                         |
| Verviers ...    | 6                           | 3                         |
| Hasselt ...     | 4                           | 2                         |
| Tongres ...     | 4                           | 3                         |
| Arlon ...       | 3                           | 2                         |
| Marche ...      | 2                           | 1                         |
| Neufchâteau ... | 3                           | 2                         |
| Dinant ...      | 4                           | 2                         |
| Namur ...       | 4                           | 2                         |

Il paraît difficile d'augmenter encore le nombre de chambres à juge unique, dans la plupart des tribunaux.

2) *L'exercice du ministère public près les tribunaux de police.*

Un membre a évoqué les inconvénients de la législation actuelle et posé le problème de l'institution de substituts itinérants.

Réponse :

En vertu de la législation en vigueur, les fonctions du ministère public près le tribunal de police sont remplies par le commissaire de police dans les lieux où il en est établi et, dans les autres, par le bourgmestre, qui peut se faire remplacer par un échevin (art. 153 de la loi du 18 juin 1869 inspiré de l'article 144 du Code d'instruction criminelle du 17 novembre 1808). Cette disposition a été critiquée à un double point de vue :

1°) elle peut être à l'origine d'une confusion de qualités qui sont de nature à porter atteinte à l'indépendance et à la sérénité de la justice;

2°) elle ne garantit ni la formation juridique et scientifique, ni les aptitudes requises des officiers du ministère public.

Dès notre indépendance, le Gouvernement se préoccupa de la question et un projet fut déposé le 22 février 1834 instituant des commissaires nommés et révoqués par le Roi, c'est-à-dire des substituts du procureur du Roi cantonaux.

Ziehier de tabel :

|                 | Totaal aantal<br>Kamers | Kamers met<br>alleensprekende<br>rechter |
|-----------------|-------------------------|------------------------------------------|
| Antwerpen ...   | 11                      | 7                                        |
| Mechelen ...    | 3                       | 2                                        |
| Turnhout ...    | 4                       | 2                                        |
| Brussel ...     | 23                      | 16                                       |
| Leuven ...      | 3                       | 1                                        |
| Nijvel ...      | 4                       | 2                                        |
| Charleroi ...   | 13                      | 7                                        |
| Bergen ...      | 6                       | 4                                        |
| Doornik ...     | 4                       | 2                                        |
| Brugge ...      | 5                       | 2                                        |
| Kortrijk ...    | 4                       | 2                                        |
| Veurne ...      | 2                       | 1                                        |
| Ieper ...       | 2                       | 1                                        |
| Oudenaarde ...  | 4                       | 2                                        |
| Gent ...        | 8                       | 4                                        |
| Dendermonde ... | 5                       | 2                                        |
| Hoei ...        | 2                       | 1                                        |
| Liège ...       | 9                       | 5                                        |
| Verviers ...    | 6                       | 3                                        |
| Hasselt ...     | 4                       | 2                                        |
| Tongeren ...    | 4                       | 3                                        |
| Aarlen ...      | 3                       | 2                                        |
| Marche ...      | 2                       | 1                                        |
| Neufchâteau ... | 3                       | 2                                        |
| Dinant ...      | 4                       | 2                                        |
| Namen ...       | 4                       | 2                                        |

In de meeste rechtbanken schijnt het aantal kamers met alleensprekende rechter nog moeilijk te kunnen verhoogd worden.

2) *De uitoefening van het openbaar ministerie bij een politierechtbank.*

Een lid heeft gewezen op de nadelen van de huidige wetgeving en heeft het probleem van de aanstelling van rondgaande substituten aan de orde gesteld.

Antwoord :

Krachtens de vigerende wetgeving worden de functies van ambtenaar van het openbaar ministerie bij de politierechtbank waargenomen door de politiecommissaris in de gemeenten waar er een is, en in de andere gemeenten door de burgemeester, die zich door een schepen kan doen vervangen (art. 153 van de wet van 18 juni 1869 die berust op artikel 144 van het Wetboek van strafvordering van 17 november 1808). Op deze bepaling is in tweeërlei opzicht kritiek uitgeoefend :

1°) zij kan leiden tot verwarring van rechtsbevoegdheden die afbreuk kan doen aan de onafhankelijkheid en de waardigheid van het gerecht;

2°) zij waarborgt niet dat de ambtenaren van het openbaar ministerie een juridische en wetenschappelijke opleiding hebben genoten of de vereiste bekwaamheid bezitten.

Reeds onmiddellijk na onze onafhankelijkheid had de Regering zich met het probleem beziggehouden en op 22 februari 1834 werd een ontwerp tot aanstelling van substituten, benoemd en ontslagen door de Koning, dus van kantonale substituten van de procureur des Konings.

Le 23 avril 1856, le Gouvernement représenta sous forme d'amendement au projet devenu la loi du 18 juin 1869 l'institution des substituts cantonaux, puis y renonça parce que l'institution aurait coûté trop cher au pays.

En 1893, le Ministre de la Justice déclarait : « Si j'avais » de l'argent il y aurait des substituts du Procureur du Roi » près les tribunaux de police » (Annales parlementaires — Chambre, 4 et 5 mai 1893).

Un arrêté-loi du 20 septembre 1945 dispose que lorsque les nécessités du service l'exigent, le procureur général près la Cour d'Appel peut, moyennant autorisation du Ministre de la Justice, charger un substitut du Procureur du Roi de remplir les fonctions d'officier du ministère public près un tribunal de police. (Le rapport du Régent qui précède l'arrêté qualifie la mesure de « premier pas vers une réforme depuis longtemps préconisée dans le monde judiciaire : l'institution du substitut cantonal »).

La Commission d'Organisation judiciaire a, en 1956, proposé un texte nouveau :

« Les fonctions du ministère public près le tribunal de » police ou près la justice de paix siégeant en matière de » police sont exercées sous l'autorité du Ministre de la » Justice par le Procureur du Roi près le tribunal de pre- » mière instance de l'arrondissement.

» Le procureur du Roi est suppléé dans ces fonctions par » le commissaire de police.

» S'il n'y a pas de commissaire de police, il est suppléé » par le bourgmestre qui peut déléguer ses pouvoirs à un » échevin. Cette délégation est soumise à l'approbation » du Roi.

» S'il y a plusieurs commissaires de police, le Procureur » général près la Cour d'appel désigne celui qui assume les » fonctions d'officier du ministère public suppléant le Pro- » cureur du Roi. »

Actuellement un accord semble pouvoir se faire sur les principes suivants :

1° — réaliser l'uniformité dans l'exercice de l'action publique, en permettant aux Procureurs du Roi d'exercer celle-ci devant toutes les juridictions de leur ressort, qu'il s'agisse de tribunaux de police aussi bien que de tribunaux de première instance;

2° — réaliser l'unité de la jurisprudence en centralisant les tribunaux de police, comme le législateur l'a fait à Bruxelles, Anvers, Gand, Bruges et Charleroi.

Cette réforme supposerait évidemment :

1° — une extension du cadre des magistrats;

2° — l'éviction des personnes exerçant actuellement les fonctions d'officier du ministère public près les tribunaux de police.

3) *L'information des magistrats des décisions prises par les juridictions d'appel lorsqu'elles réforment les jugements.*

Déférant au désir exprimé par un membre de la Commission, le Ministre a adressé à MM. les Premiers Présidents des Cours d'appel, le 12 janvier 1961, la circulaire suivante :

Op 23 april 1856 diende de Regering opnieuw een amendement tot aanstelling van kantonale substituten in op het ontwerp dat achteraf de wet van 18 juni 1869 is geworden; ze trok het nochtans in omdat de maatregel het land te veel zou gekost hebben.

In 1893 verklaarde de Minister van Justitie : « Indien ik geld had, zouden er substituten van de Procureur des Konings bij de politierechtbanken zijn » (Parlementaire handelingen, Kamer, 4 en 5 mei 1893).

In een besluitwet van 20 september 1945 is bepaald dat wanneer de noodwendigheden van de dienst het vereisen, de procureur-generaal bij het Hof van beroep, mits hij daartoe gemachtigd wordt door de Minister van Justitie, een substituuut des Konings kan gelasten de functies van ambtenaar van het openbaar ministerie bij een politierechtbank te vervullen (in het verslag aan de Regent dat aan het besluit voorafgaat wordt de maatregel bestempeld als een « eerste stap naar een hervorming welke sedert lang in de rechterlijke wereld wordt voorgesteld, namelijk : de instelling van de kanton-substituut »).

De Commissie voor de rechterlijke inrichting heeft in 1956 een nieuwe tekst voorgesteld :

« De functies van het openbaar ministerie bij de poli- » tierechtbank of bij het Vrederecht zetelend in politie- » zaken worden uitgeoefend onder het gezag van de » Minister van Justitie door de Procureur des Konings bij » de rechtbank van eerste aanleg van het arrondisse- » ment.

» Plaatsvervanger van de Procureur des Konings in die » functie is de politiecommissaris.

» Is er geen politiecommissaris, dan geschiedt de » plaatsvervanging door een burgemeester, die zijn be- » voegdheid kan overdragen aan een schepen. Voor die » overdracht is de goedkeuring van de Koning vereist.

» Zijn er verscheidene politiecommissarissen, dan wijst » de Procureur-Generaal diegene aan die de functie van » plaatsvervanger van de Procureur der Konings waar- » neemt als ambtenaar van het openbaar ministerie. »

Een akkoord schijnt thans te kunnen worden bereikt over de volgende principes :

1°) eenvormigheid bij het instellen van de openbare vordering, door het de Procureur des Konings mogelijk te maken deze bij al de rechtscolleges van hun rechtsgebied, zowel politierechtbanken als rechtbanken van eerste aanleg, in te stellen;

2°) eenmaking van de rechtspraak door het centraliseren van de politierechtbanken, zoals de wetgever dat heeft gedaan te Brussel, Antwerpen, Gent, Brugge en Charleroi.

Voor die hervorming wordt natuurlijk ondersteld :

1°) dat het kader van de magistraten wordt uitgebreid;

2°) dat diegenen worden verwijderd die thans fungeren als ambtenaar van het openbaar ministerie bij de politierechtbanken.

3) *Kennisgeving aan de magistraten van de door de hoven van beroep gewezen beslissingen waarbij vonnissen worden herzien.*

Ter voldoening aan een door een lid van de commissie te kennen gegeven wens heeft de Minister de Eerste-Voorzitters van de Hoven van beroep op 12 januari 1961 de volgende circulaire doen toekomen :

Administration de la Législation  
Législation pénale  
N° 1339 — L.

Bruxelles, le 12 janvier 1961.  
A Monsieur le Premier Président  
de la Cour d'Appel  
de  
Bruxelles-Gand-Liège.

Monsieur le Premier Président,

Au cours de la discussion du budget de mon département à la Commission de la Justice de la Chambre des Représentants, le vœu a été émis que des mesures soient prises en vue d'informer les magistrats de première instance des décisions rendues par les juridictions d'appel en cas de réformation du jugement.

Une proposition de loi déposée le 11 décembre 1956 par MM. Charpentier et consorts tendait déjà aux mêmes fins. Mais, outre que cette proposition ne visait que la communication des décisions rendues en matière répressive, sa portée avait encore été restreinte par la Commission de la Justice de la Chambre aux seules décisions rendues sur appel des jugements des tribunaux correctionnels.

Cette proposition de loi a fait l'objet de la lettre de votre prédécesseur du 14 mai 1957, n° 467.

Puis-je vous prier de bien vouloir me faire savoir si et dans quelle mesure il vous paraît pouvoir être donné suite à la suggestion de portée générale qui vient d'être faite à la Commission de la Justice de la Chambre.

Veuillez agréer, Monsieur le Premier Président, l'assurance de ma haute considération.

Le Ministre,  
A. LILAR.

P. G. Gand — a fait l'objet de la lettre que je vous ai adressée le 5 avril 1957, sous le même émargement que la présente.

P. G. Liège — a fait l'objet de votre lettre du 8 avril 1957, n° 699/Doc. 155.

#### 4) Les expertises médico-légales.

Un membre a critiqué l'absence d'une réglementation précise. Il convient d'observer que la désignation des experts est de la compétence exclusive de l'autorité judiciaire requérante, a répondu le Ministre.

On peut certes regretter l'absence de réglementation précise en la matière, notamment en ce qui concerne le barème. Celui-ci, toutefois, ne peut prévoir tous les cas particuliers qui peuvent se présenter.

Lorsqu'il s'agit d'un devoir non prévu au barème, il est fait soit application de l'article premier du règlement général sur les frais de justice en matière répressive (honoraires établis en conscience), soit, par analogie, d'un autre article du barème. Le cas échant, le mémoire est soumis à la Commission des frais de justice qui a toujours arrêté le montant des honoraires à allouer en accord complet avec les médecins légistes, membres de la dite Commission, qui présentent l'association de médecine légale.

Quant à la question du montant des honoraires, elle n'a pas manqué de retenir l'attention du Ministre, mais la solution est subordonnée à l'avis des instances de contrôle budgétaire.

Ministerie van Justitie.  
Bestuur der Wetgeving  
Litt. L. n° 1339.

Aan de heer Eerste-Voorzitter  
van het Hof van Beroep  
Gent-Brussel(2)-Luik(3).

Mijnheer de Eerste-Voorzitter,

Tijdens de bespreking van de begroting van mijn departement in de Commissie voor de Justitie van de Kamer der Volksvertegenwoordigers, is de wens geuit dat er maatregelen zouden getroffen worden om de rechters in eerste aanleg in kennis te stellen van de beslissingen, gewezen door de appelgerechten ingeval het vonnis herzien wordt.

Dit werd reeds beoogd door een wetsvoorstel, op 11 december 1956 ingediend door de heren Charpentier c.s. Behalve dat dit voorstel alleen de mededeling van de in strafzaken gewezen beslissingen beoogde was de draagwijdte daarvan door de Kamercommissie voor de Justitie echter ook beperkt geworden tot de beslissingen, gewezen in hoger beroep van de vonnissen der correctionele rechtbanken.

De brief die ik U op 5 april 1957 onder hetzelfde kenmerk heb gezonden, handelde over dit wetsvoorstel.

Ik moge U verzoeken mij te laten weten of en in welke mate er naar het U blijkt kan gevolg gegeven worden aan de suggestie van algemene draagwijdte die zoëven door de Kamercommissie voor de Justitie is gedaan.

Met bijzondere hoogachting.

De Minister,  
A. LILAR.

(2) P. G. Brussel — Dit wetsvoorstel was bedoeld bij het schrijven van uw voorganger van 14 mei 1957, n° 467.

(3) P. G. Luik. — Dit wetsvoorstel was bedoeld bij uw schrijven van 8 april 1957, n° 699/Dos. 115.

#### 4) De gerechtelijk-geneeskundige expertises.

Een lid heeft kritiek uitgebracht op het ontbreken van een precieze reglementering. Er zij opgemerkt dat voor het aanwijzen van de experts alleen de aanvragende rechterlijke overheid bevoegd is, aldus de Minister.

Natuurlijk is het jammer dat in dezen geen precieze reglementering voorhanden is, voornamelijk wat het betreffende tarief aangaat. Hierin kunnen, nochtans niet alle bijzondere gevallen die zich kunnen voordoen, worden opgenomen.

Wanneer het om een niet in het tarief opgenomen verrichting gaat, wordt of artikel I van het algemeen reglement op de gerechtskosten in strafzaken (honoraria naar geweten opgemaakt) toegepast, dan wel, naar analogie, een ander artikel van het tarief. Eventueel wordt de memorie voorgelegd aan de Commissie voor gerechtskosten die het bedrag van de te verlenen honoraria heeft vastgesteld in gemeen overleg met de gerechtelijke geneeskundigen, die lid van deze Commissie zijn en die de vereniging van gerechtelijke geneeskunde vertegenwoordigen.

De kwestie van het bedrag der honoraria is aan de aandacht van de Minister niet ontgaan, doch de oplossing die daaraan dient te worden gegeven is afhankelijk van het advies der met de budgettaire controle belaste overheid.

## § 3. — Les bâtiments.

Un membre a interrogé le Ministre sur l'état actuel de la question de la construction d'un nouveau Palais de Justice à Charleroi.

Réponse :

Le Gouvernement provincial du Hainaut, auquel une législation critiquée mais encore en vigueur impose de fournir aux services judiciaires les locaux nécessaires, a décidé, il y a plusieurs années déjà, d'ériger un nouveau Palais de Justice à Charleroi. Les terrassements et les fondations sont aujourd'hui terminés.

Mais la Députation permanente du Hainaut n'est disposée à faire poursuivre les travaux de construction que s'il était octroyé un subside de 80 %, ce qui excède largement le taux normal de l'intervention de l'Etat dans les travaux exécutés par les pouvoirs provinciaux. Le Ministre des Travaux publics est seul compétent en la matière : sa décision est attendue.

Cependant, le projet de loi d'expansion économique, de progrès social et de redressement financier (titre IV, chapitre III) est susceptible d'orienter la solution du problème dans une voie nouvelle. Il organise, en effet, sous certaines conditions, la prise en charge par l'Etat des frais afférents aux locaux judiciaires.

La Province pourrait, en vertu de l'article 72, transférer à l'Etat la propriété du bâtiment inachevé. En ce cas l'Etat achèverait la construction, pour son compte et à ses frais, et payerait à la Province une indemnité pour les travaux déjà exécutés.

Au cours des dernières années et nonobstant les pourparlers engagés, le Département s'est efforcé d'améliorer par des travaux d'entretien locatif qu'il lui fut possible d'exécuter, la situation matérielle des services installés dans le bâtiment actuel.

## CHAPITRE V.

PROBLEMES  
RELATIFS A LA POLICE JUDICIAIRE.

Le Ministre a répondu comme suit aux questions posées.

## § 1. — Le cadre.

Des propositions relatives à la revision du cadre des officiers et agents judiciaires près les parquets ont été examinées par le Comité du Budget en sa séance du 11 octobre 1960. Celui-ci a décidé de remettre à un an l'examen de ces propositions.

## § 2. — Les barèmes.

Des propositions tendant à revaloriser les traitements des membres de la police judiciaire près les parquets sont présentement soumises à l'examen du Service d'Administration générale (Ministère de la Fonction Publique).

§ 3. — L'âge de la mise à la pension  
des officiers et agents judiciaires.

Les propositions qui avaient été élaborées, tant par le Comité de consultation syndicale que par le Comité régulateur des polices judiciaires, en vue de l'abaissement de la

## § 3. — De gebouwen.

Een lid heeft aan de Minister gevraagd hoever de bouw van het nieuwe justitiepaleis te Charleroi gevorderd is.

Antwoord :

Antwoord :

Het provinciaal gouvernement van Henegouwen, dat krachtens een, overigens betwiste, wetgeving de nodige lokalen aan de gerechtelijke diensten moet verschaffen, heeft voor enkele jaren besloten een nieuw justitiepaleis te Charleroi op te richten. De grondwerken en funderingen zijn thans klaar gekomen.

De Bestendige Deputatie van Henegouwen wil de bouwwerken nochtans alleen voortzetten indien een subsidie van 80 % der kosten wordt verleend, hetgeen een veel hoger bedrag is dan de normale bijdrage die de Staat toekent voor werken die door de provincie-overheid worden uitgevoerd. Alleen de Minister van Openbare Werken is daarvoor bevoegd; het wachten is thans op zijn beslissing.

Nu kan de toepassing van het wetsontwerp voor economische expansie, sociale vooruitgang en financieel herstel (titel IV, hoofdstuk III) de oplossing van dit probleem een nieuwe richting doen uitgaan. Het schrijft onder zekere voorwaarden voor dat de kosten betreffende de gerechtelijke gebouwen door de Staat worden gedragen.

In uitvoering van artikel 72 kan de eigendom der onvoltooide gebouwen aan de Staat worden overgedragen. In dit geval zal de Staat, voor eigen rekening en op eigen kosten, de bouw voltooien en aan de Provincie een vergoeding voor de reeds uitgevoerde werken betalen.

In de loop van de laatste jaren en in weerwil van de gevoerde onderhandelingen, heeft het Departement zich beijverd om door onderhoudswerken die het als huurder heeft uitgevoerd, de materiële toestand van de diensten ondergebracht in het huidige gebouw te verbeteren.

## HOOFSTUK V.

PROBLEMEN IN VERBAND  
MET DE GERECHTELIJKE POLITIE.

De Minister antwoordde als volgt op de vragen die werden gesteld.

## § 1. — Het kader.

De voorstellen betreffende de herziening van het kader van de gerechtelijke officieren en agenten bij de parketten werden door het Begrotingscomité onderzocht tijdens zijn vergadering van 11 oktober 1960. Dit comité heeft besloten het onderzoek van deze voorstellen één jaar uit te stellen.

## § 2. — De weddeschalen.

De voorstellen tot revalorisatie van de wedden van de leden van de gerechtelijke politie bij de parketten zijn thans onderworpen aan het onderzoek van de Dienst van Algemeen Bestuur. (Ministerie van het Openbaar Ambt).

## § 3. — De pensioenleeftijd der gerechtelijke officieren.

De voorstellen welke waren uitgewerkt, zowel door het Comité voor Syndicaal advies als door het Regelingscomité van de gerechtelijke polities, met het oog op

limite d'âge pour l'admission à la pension des officiers et agents judiciaires près les parquets ont été communiquées pour avis au département des Finances.

Celui-ci estime actuellement inopportun d'établir en matière de pension un régime d'exception en faveur des membres de la police judiciaire.

Le Ministre des Finances justifie cette matière de voir comme suit :

1<sup>o</sup> les officiers et gents judiciaires bénéficient déjà d'un mode préférentiel pour le calcul de leur pension de retraite qui s'établit en cinquantièmes (au lieu de soixantièmes) du traitement moyen des cinq dernières années d'activité;

2<sup>o</sup> l'abaissement de la limite d'âge pour les officiers et agents judiciaires ne pourrait se justifier, alors que l'âge de 65 ans serait maintenu pour d'autres catégories d'agents dont les fonctions sont au moins aussi pénibles;

3<sup>o</sup> les tendances actuelles semblent au contraire favorables à une uniformisation sur la base de 65 ans.

#### § 4. — Équipement matériel des brigades de la police judiciaire.

##### 1) Installation radio.

a) Un émetteur-récepteur pour le réseau *Interpol* a été installé. Sa mise en service ne dépend plus que du placement de nouvelles antennes (les anciennes ne répondant plus aux impératifs du trafic international), en vue duquel mon département a sollicité l'accord des administrations intéressées.

b) Des voitures de la brigade de la police judiciaire à *Bruxelles* sont équipées de nouveaux appareils-radio. L'installation fonctionne normalement.

c) A *Anvers*, la liaison radiotéléphonique entre la brigade de la police judiciaire, d'une part, et les différentes communes de l'agglomération anversoise et la gendarmerie, d'autre part, a été réalisée. L'installation est désormais complète.

d) Les réseaux mobiles des brigades de la police judiciaire à *Bruges*, *Charleroi*, *Gand* et *Mons* ont été révisés et sont en ordre.

e) Pour permettre le fonctionnement de l'équipement radio du réseau mobile de la police judiciaire de *Liège*, l'antenne devait être installée par la Régie des Télégraphes et des Téléphones sur le château d'eau de *St-Gilles-lez-Liège*; le placement est en cours et sera terminé dans une quinzaine de jours.

f) L'équipement radio de voitures automobiles de la brigade de la police judiciaire à *Namur* est en cours; seul l'appareil de télé-commande est encore attendu pour la mise en service.

##### 2) Installations téléphoniques.

La brigade de la Police judiciaire à *Liège* disposera, d'ici six mois, d'une centrale téléphonique indépendante.

Une semblable centrale téléphonique a été installée pour la brigade de la police judiciaire à *Bruges*.

de verlaging van de pensioenleeftijd van de gerechtelijke officieren en agenten bij de parketten werden voor advies medegedeeld aan het departement van Financiën.

Dit departement acht het ogenblik thans ongelegen om op gebied van de pensioenregeling een uitzonderingsregime in te stellen ten gunste van de leden van de gerechtelijke politie.

De Minister van Financiën verantwoordt deze zienswijze als volgt :

1<sup>o</sup> de gerechtelijke officieren en agenten genieten reeds een voorkeurregeling bij de berekening van hun ouderdomspensioen dat vastgesteld is op vijftigsten (in plaats van zestigsten) van hun gemiddelde wedde voor de vijf laatste activiteitsjaren.

2<sup>o</sup> de vervroeging van de leeftijdsgrens voor de gerechtelijke officieren en agenten kan niet worden verantwoord terwijl de leeftijd van 65 jaar zou behouden blijven voor andere categorieën van agenten wier functies minstens even lastig zijn;

3<sup>o</sup> de huidige strekking schijnt integendeel gunstig voor een eenvormigmaking op 65 jaar.

#### § 4. — Materiële uitrusting van de brigades van de gerechtelijke politie.

##### 1) Radio-installatie.

a) Een ontvang- en zendtoestel voor het *Interpol*-radio-net werd ingericht. Het indienststellen ervan hangt nog slechts af van het aanbrengen van nieuwe antennes (de vroegere beantwoorden niet meer aan de vereisten van het internationaal verkeer) waarvoor het Departement de instemming der betrokken besturen gevraagd heeft.

b) De wagens van de brigade van de gerechtelijke politie te *Brussel* zijn uitgerust met nieuwe radiotoestellen. De installatie werkt normaal.

c) Te *Antwerpen* werd de radiotelefonische verbinding tussen de brigade van de gerechtelijke politie, enerzijds, en de verschillende gemeenten van de Antwerpse stadsagglomeratie en de rijkswacht, anderzijds, verwezenlijkt. De installatie is nu volledig.

d) De mobiele netten van de brigades van de gerechtelijke politie te *Brugge*, *Charleroi*, *Gent* en *Bergen* werden herzien en zijn in orde.

e) Om de werking van de radio-uitrusting van het mobiele net van de gerechtelijke politie te *Luik* mogelijk te maken, zou de antenne door de Regie van Telegraaf en Telefoon op de watertoren van *St-Gilles-lez-Liège* moeten aangebracht worden; de plaatsing wordt thans uitgevoerd en zal beëindigd zijn over een vijftiental dagen.

f) de radio-uitrusting van de wagens van de brigade van de gerechtelijke politie te *Namen* wordt thans uitgevoerd; alleen het toestel voor bediening op afstand wordt nog verwacht voor de indienststelling.

##### 2) Telefooninstallaties.

De brigade van de Gerechtelijke politie te *Luik* zal over zes maanden over een zelfstandige telefooncentrale beschikken.

Dergelijke telefooncentrale werd reeds geïnstalleerd voor de brigade van de gerechtelijke politie te *Brugge*.

3) *Charroi automobile.*

Huit voitures des brigades de la police judiciaire viennent d'être remplacées.

4) *Installation d'une caméra sur des voitures utilisées par la police judiciaire.*

Jusqu'à présent, le département n'a été saisi d'aucune demande tendant à voir placer une caméra sur certaines voitures utilisées par la police judiciaire.

Le Ministre se propose de solliciter l'avis des autorités compétentes sur l'opportunité de prévoir pareille installation.

5) *Un réseau télex relie les brigades de police judiciaire entre elles et fonctionne normalement.*§ 5. — *Le libre parcours sur les chemins de fer belges.*

En sa séance du 20 octobre 1959, le Comité Régulateur des polices judiciaires a constaté que le libre parcours sur le réseau des chemins de fer et des voies vicinales est devenu sans utilité pour la mission de la police judiciaire. La forme de la criminalité a évolué avec le genre de vie de la société de telle manière que le libre accès aux chemins de fer ne s'impose plus.

## QUATRIEME PARTIE.

**EXPOSÉ DU COMMISSAIRE ROYAL  
A LA REFORME JUDICIAIRE.**

Comme il l'avait très aimablement fait lors de la discussion du budget de l'année précédente, M. Charles Van Reepinghen, Commissaire Royal à la Réforme judiciaire, a bien voulu au cours de deux réunions de la Commission de la Justice, donner un large aperçu de l'état d'avancement de ses travaux.

L'exposé du Commissaire Royal donna naissance à un échange de vues au cours duquel les membres de votre Commission eurent l'occasion d'exprimer leur satisfaction de voir se concrétiser, en un ensemble impressionnant, les réformes attendues. La Commission put ainsi faire part d'un certain nombre de souhaits, et son Président traduisit le sentiment général en remerciant et en félicitant vivement le Commissaire royal. Un résumé de l'exposé fait l'objet d'une annexe au présent rapport.

\* \* \*

**DISCUSSION DES ARTICLES ET VOTES.**

Sauf les éclaircissements demandés par certains Commissaires, et signalés au cours du présent rapport, les articles du projet de budget n'ont pas donné lieu à discussion. Les articles et l'ensemble du projet de budget ont été adoptés par 9 voix contre 4.

Le présent rapport a été adopté à l'unanimité.

*Le Rapporteur,*

*Le Président,*

E. E. JEUNEHOMME.

L. MOYERSOEN.

3) *Autovoertuigen.*

De acht wagens van de brigades van de gerechtelijke politie werden zo pas vervangen.

4) *Installatie van een camera op de door de gerechtelijke politie gebruikte wagens.*

Totnogtoe werd bij het departement geen enkele aanvraag aanhangig gemaakt voor het aanbrengen van een camera op sommige, door de gerechtelijke politie gebruikte wagens.

De Minister is voornemens de bevoegde autoriteiten te verzoeken om hun advies over de wenselijkheid van een dergelijke installatie.

5) *De brigades van de gerechtelijke politie staan met elkaar in verbinding door middel van een telexnet dat normaal werkt.*§ 5. — *Vrijkaart voor reizen  
op de Belgische spoorwegen.*

Op zijn vergadering van 20 oktober 1959 is het Comité voor de Regeling van de gerechtelijke politie tot de bevinding gekomen dat de vrijkaart op het net der spoorwegen en buurtspoorwegen geen nut meer heeft voor de opdrachten van de gerechtelijke politie. De vorm van de misdadigheid is met de levenswijze van de maatschappij zodanig geëvolueerd dat de vrijkaart voor de spoorwegen geen noodzaak meer is.

## VIERDE DEEL.

**UITEENZETTING  
VAN DE KONINKLIJKE COMMISSARIS  
VOOR DE RECHTERLIJKE HERVORMING.**

Aansluitend bij hetgeen hij tijdens de bespreking van de begroting van vorig jaar heeft gedaan, heeft de heer Charles Van Reepinghen, Koninklijk Commissaris voor de rechterlijke hervorming op twee vergaderingen van de Commissie voor de Justitie een uitvoerig overzicht van de stand van zijn werkzaamheden gegeven.

De uiteenzetting van de Koninklijke Commissaris gaf aanleiding tot een gedachtenwisseling waarin de leden van uw Commissie er hun voldoening konden over uitspreken dat de in uitzicht gestelde hervormingen in een indrukwekkend opus geconcretiseerd worden. De Commissie kon ook uiting geven aan bepaalde wensen en haar voorzitter sprak in naam van allen toen hij de Koninklijke Commissaris van harte gelukwensde. Een samenvatting van de uiteenzetting is als bijlage tot dit verslag gevoegd.

\* \* \*

**BESPREKING DER ARTIKELN EN STEMMING.**

Met uitzondering van de door sommige commissieleden gevraagde inlichtingen, die in dit verslag aangestipt werden, hebben de artikelen van het begrotingsontwerp geen aanleiding gegeven tot discussie. De artikelen en het begrotingsontwerp in zijn geheel werden met 9 stemmen tegen 4 aangenomen.

Dit verslag werd met eenparige stemmen goedgekeurd.

*De Verslaggever,*

*De Voorzitter,*

E. E. JEUNEHOMME.

L. MOYERSOEN.